

Domoljub

V Ljubljani, 4. novembra 1937

Leto 50 • Štev. 44

Zakaj razkol v naši vasi

Ze nekaj mesecev objavljamo članke o raznih načelnih političnih vprašanjih, zato bi bil že skrajni čas, da polagoma pridemo tudi na vprašanje, kaj je sploh politika. Le prepogosto se namreč dogodi, da slišimo sicer prav pametne reči, ki pravijo: »Jaz se za politiko ne brigam! Politika je grda reč.«

Da, kdor ne ve, kaj je politika, temu se pogosto upravičeno zdi politika grda reč, če misli, da obstoji politika le v medsebojnem zmerjanju po shodih in časopisih ali pa trganje za boljše ali slabše plačana javna mesta. Zal je, da imajo glede na vsakdanje praktično življenje ti večkrat na prvi pogled prav, kajti pravo politično jedro je le prepogosto zavito v kaj malo prikupno lupino. Tega pa ni kriva politika sama, temveč pogosto naša premajhna politična izobrazba ali pa prav posebne naše slovenske razmere, kakor so se razvile tokom desetletij.

Kar poglejmo, kako se je v le preminogih krajih politično razkila naša kmečka vasi pred dobrim polstoletjem je bilo naše podeželje še posejano s tako zvanimi »vaskimi magnati«. To so bili navadno najbogatejši ljudje svojega okoliša, ki so bili običajno tudi župani, gostilničarji, trgovci ali kaj sličnega. Ako je prišel kmet v zadrego, ni imel kje drugod iskati posojila kot pri njih in tako je bila polovica kmetov dotičnega okoliša zadolžena pri njih. Po navadi so bili ti ljudje tudi oderuhi in če je prišel kmet enkrat v njih kremplje, je bil pogosto zapisan smrti. Posojali so natrpeč denar — preračunano na današnje razmere — po 20—200%, zato tudi ni čudno, če je bil kmet pri nas pred kakimi 60 leti naravnost na tleh, revščina nepopisna, vse je bežalo v Ameriko itd.

V teh obupnih razmerah so nastopili naši veliki — danes že pokojni — možje, kakor Andrej Kalan, dr. Ignacij Zitnik, dr. Ivan Sušteršič in zlasti dr. Jan. Ev. Krek. Videli so obupno socialno stanje našega kmečkega ljudstva in se z duhovščino, ki je najbolj čutila ta žalostni položaj, z ljubeznijo in požrtvovalnostjo vrgli na pomoč. Po letu 1890 so začeli snovati zlasti farne hranilnice in konsumna društva, kjer je dobil zadolženi kmet poceni kredit in pa poceni svoje vsakdanje potrebe.

S tem so bili pa magnati zadeti v srce, kajti vsak je iskal posojila v domači hranilnici in kupoval v zadrugi. Ljudstvo se je osvobodilo magnatarskih pljavk in magnatje niso mogli več neomejeno komandirati vsemu okolišu ter živeti od njegovih žuljev. Kdo je bil kriv tega propada magnatov? Domači župnik in kaplan seveda, ki sta osnovala hranilnico in zadrugo,

Tedaj je na splošno vladal tudi pri nas liberalizem in liberalna stranka je bila vsa zgrajena le na gotove magnate, birte, štacunarje in slične. Vsi ti so seveda sedaj zakričali in zakričala je njihova stranka tako, kakor je puč v teh razmerah morala: »Duhovnik naj se ne vtika v — politiko!« Saj so bili ti magnatje katoličani, redno so opravljali svoje verske dolžnosti in po navadi jim od te strani ni bilo kaj večjega očitati. Toda ker je duhovnik kot edini izobraževalec v svojem okolišu videl naravnost uničujoče gospodarske in socialne posledice tega magnatarstva ter v ljubezni do ljudstva ni le oznanjal ob nedeljah s prižnice božje besede, temveč mu skušal tudi gospodarsko in socialno pomagati, je čisto naravno, da sta trčila skupaj magnat in duhovnik. In ker je obvladovala tedaj vse naše javno življenje magnatarska liberalna stranka, se je začela srdita, navadno tudi naravnost ostudna gonja proti duhovščini, ki ni prejenjala do današnjega dne. Kar so delali očetje, to pač nadaljujejo sinovi.

Poleg duhovnika živi na vasi še drugi izobraževalec, to je — učitelj. Prišel je kot miad fant iz mestnih šol v nezarno mu kmečko vas. Župan in predsednik krajevnega šolskega odbora je bil magnat. Prišel je toraj vsaj v delno službeno odvisnost od njega, a ker je bil magnat navadno tudi gostilničar, ki je imel edini obširnejšo in udobnejšo domačijo, se je mladi učitelj tudi nastanil pri magnatu in dobil pri njem hrano. Tako je prišlo naše učiteljstvo že v početkih našega šolstva v stik in v odvisnost od podeželskih liberalnih magnatov ter se je nato zato že zgodaj razvilo v najbolj zagrizene priganjače našega liberalstva, s čemer je nujno moralo priti v nasprotje z ljudstvom. Po veliki večini se naše učiteljstvo še do današnjega dne ni oteslo te svoje zastrupljene navade in zato najdemo žal večino učiteljstva še danes vedno v prvih vrstah, kjer se vodi borba proti našemu ljudstvu, kar je seveda v veliko škodo šole, ljudstva in — učiteljstva samega.

Tako, kakor smo dejali, je bila pred okroglo pol stoletjem razkila naša kmečka vas, kar nam tako zelo škoduje še danes. Magnati, njih žlahta in od njih odvisni reveži so bili združeni v liberalni stranki, ostalo ljudstvo se je pa zbralo v »Katoliško-narodni stranki, ki se je pozneje prekrstila v »Slovensko ljudsko stranko«. Liberalci so se na vse pretege borili, da bi ostalo vse pri starem, to je, da bi našo vas še naprej izmoggaval magnat, dočim je SLS posvetila vse svoje moči kulturnemu, gospodarskemu in socialnemu napredku našega ljudstva. In ker je stala v prvih vrstah tega dela za ljudstvo ravno

duhovščina, je bil vse boj liberalstva naperjen pred vsem proti duhovščini, ta boj so pa nazivali »narodenc in »napredenc. Tako smo prišli do več kot čudne zgodovinske laži, da se je ravno tista stranka, ki se je na žive in mrtve borila proti vsemu gospodarskemu in političnemu napredku, nazivala »napredno«. Ker pa sama ni bila kos ljudskim množicam, se je leta 1895 zvezala v svrhu ohranitve svoje politične oblasti še z Nemci proti slovenskemu ljudstvu, a se vkljub temu ni sramovala imenovati »narodno«.

In — kakor smo dejali — kar so delali očetje, nadaljujejo sinovi, le v drugih oblikah, a v še poslabšani meri. Dočim so pred pol stoletjem magnatje izpolnjevali še vse svoje verske dolžnosti, je pa njih umazano časopisje vodilo divji boj proti duhovščini in v tem boju prepogosto blatilo tudi razne verske svetinje in resnice. Otroci naših starih, še vernih liberalcev so se zračali v tem strupenem ozračju in so v dobrih delu, vsaj po večjih krajih zavrgli že tudi vero sabo. Oče je hodil še v cerkev, a imel doma v hiši liberalni časopis, sin že tudi v cerkev ne hodi več, v vsem ostalemu se pa ostali zvesti vzgledu svojih očetov.

Tako smo prišli pri nas na Slovenskem polagoma do današnjega stanja, ki se v bistvu ni prav nič izpremenilo, le zunanje oblike so ostale. Ni sicer po večini več magnatov, v nekdanji obliki, toda na posamezne ostanke naložimo še vedno, a duh je ostal še vedno nekdanji. Ali nismo našli tudi v povojnih letih sinov naših starih liberalcev, ki so se po vojni prekrstili prav tako lažljivo v »demokratec, za časa diktature pa v JNS, prav vedno in povsod tam, kjer se je vodila borba proti ogromni večini našega ljudstva? Kakor so se vezali očetje nekoč z Nemci proti našemu ljudstvu, tako se vežejo sinovi z vsakomur in za kakršnokoli ceno, samo da jim pripomore do oblasti nad našim ljudstvom. Ker pa s svojo protiljudsko miselnostjo in programom ne morejo najti poti do srca našega ljudstva, ga skušajo nagnati v svoj tabojski silo in korupcijo.

V vsakem narodu imamo razne stranke in prav je tako, ker je le v medsebojni tekmi napredek, a prav noben narod Evrope menda ne premore stranke, kakor je naše kramarsko in pučjevo liberalstvo, ki bi v vsej svoji zgodovini nastopala dosledno, vedno in povsod proti očitnemu napredku in koristim svojega lastnega naroda ter bila vsak trenutek pripravljena za sklado leče zatajiti in prodati življenjsko korist lastnega ljudstva. Prav zato sta pri nas politično življenje in borba še posebno težka in svojevrstna, česar pri drugih narodih nimamo in lahko zato drugi

(Nadaljevanje na prihodnji strani spoda)

Kmetijska zbornica je zborovala

Druga skupščina novoustanovljene in no-voizvoljene Kmetijske zbornice za dravsko ba-novino se je pričela 28. oktobra. Sejo je vodil predsednik Martin Steblovnik. Sprejeli so po daljši razpravi osnutek pravil, ki jih je banska uprava takoj potrdila.

Drugi dan so nadaljevali z zborovanjem. Najprej so bile volitve. V predsedstvo so bili izvoljeni za predsednika g. Martin Steblovnik, za podpredsednika pa gg. Brodar in Štrcin, v izvršilni odbor gg. ing. Absec, Spindler in Po-točnik, v nadzorni odbor gg. Jan, ravnatelj Ga-brovšek in Pečovnik, za namestnike gg. Krž-manc, Nemanič in Bogovič, v disciplinski od-bor gg. Rajh, Kotnik in Deželak, za namestnike pa gg. Brulc, Pevec in Meğušar. V posamezne odseke so bili izvoljeni: za poljedelstvo in vrt-narstvo gg. Jan, Rajh, Kuhar, Brulc, Turnšek in Prelog. V odsek za živinorejo, pašništvo, mlekarstvo in živinsko zdravstvo: Deželak, Lebar, Pevec, Kržmanc in dr. Hribar. V odsek za vinarstvo in sadjarstvo: Nemanič, Pečovnik, Rajh, Marinček, Kuk in Pevec. V odsek za gozdarstvo: Meğušar, Rigler, Koban, Kotnik, ing. Sotošek in Kuk. V odsek za kmetijsko-trgovinsko politiko: Sevcnikar, Prelog, Spin-dler, Gabrovšek, Rigler. V odsek za pravna, finančna, davčna, carinska in prometna vprašanja: Brulc, Bogovič, Sevcnikar in Turk. V odsek za kmetijsko organizacijo: Spindler, Ga-brovšek, Turnšek, Absec in Potočnik.

O proračunu je poročal predsednik Ste-blovnik. Proračun obsega 1.1 milj. izdatkov. Med izdatki je ferd 390.000 din, ki je določen za zgradbo zborničnega poslopja. Dohodki pa so prav tako preračunani na 1.1 milj. din, ki se vai krijejo iz 5% doklade na zemljarino. Pra-račun je bil soglasno sprejet.

Na popoldanski seji je Kmetijska zbornica sprejela obsežne resolucije, ki ugotavljajo nu-jnost, da je dolžnost vlade, naj priskoči na po-moč letošnjim oškodovancem, ki so trpeli za-radi vremenskih nezd. Pomoč naj se da v obliki prostih vozovnic, zaposlitve pri javnih delih, ki naj se takoj prične, odpisa davkov, obročnega plačevanja davkov in odložitve obrokov kmetijskih dolgov. Slovensko denar-no združništvo je temelj slovenske gospodar-ske neodvisnosti in kmetijskega kredita. Dolž-nost vlade je, da poskrbi za obtok denarja pri kmetijskih združenjih. Nevarnost je namreč, da pade naš kmet zopet v roke oderahov. Trgo-vinska politika naj se preosnuje v tem pravcu, da se za naše poljedelske pridelke odpro sve-tovna tržišča, zlasti sosednih držav. Kmetijska zbornica naj se pritegne k posvetu o osnutkih trgovinskih pogodb. Kmetijska zbornica za-hteva izpremembo lovskega zakona in banovins-ke uredbe k temu zakonu tako, da bodo za-ščitene predvsem koristi kmetov in sadjarjev. Zakupna doba naj se zniža na 6 let, ukine naj se zaščita zajca. Široka zakonodaja naj se prilagodi kmetijskemu stanu, enako sestava učbe-nikov in naj se ukine vsakoletna izmenjava šolskih knjig, tako da bo omogočeno kmetu šolati svoj naraščaj. Kmetijska zbornica bo stremela za rešitev vprašanja gospodarskega zavarovanja ter bo pri tem upoštevala gospo-darsko zmogljivost. Proučevala bo tudi socialni položaj kmetijskega delavstva in viničarjev, ki je res nevzdržen. Kmetijska zbornica pozdrav-lja pravilnik banovine o melioracijah in zava-rovanju plazov, zahteva pa, naj se v banovinski proračun vnesejo tudi denarni sredstva za iz-vajanje tega pravilnika.

»Glavobol.. migrena

Na tem najbolj trpijo ženske. Zato jim je potrebno zdravilo, ki jim hitro prežene bolečine, z ne škoduje njihovemu organizmu. Upo-rabljale bodo Veramon, ki od njega pojenjajo bolečine.

VERAMON

Schering

Cevke z 10 in 20 tabletami.

Oglas reg. pod št. 47 od 28. I. 1935.

Shod mladine JRZ v Belgradu

30.000 mladine JRZ se je zbralo v ne-deljo, 24. oktobra v Belgradu na veličastnem taboru. V obilnem številu so bili zastopani tudi Slovenci, ki so jih Belgradjani izredno navdušeno pozdravljali. Ministrski predsednik dr. Stojadinovič je imel velik govor, v kate-ram se je dotaknil tudi znanega sporazuma, poudarjajoč, da bi v obliki, kakor ga je opo-zicija sprejela, lahko postavil v nevarnost ob-stoj države.

Dr. Stojadinovič je med drugim poudaril sledečo: »Naša stranka je za monarhijo in za narodno vladarsko hišo Karadjordjevičev. Naša stranka je za narodno in državno edin-stvo, to se pravi, za edinstvo državnega ozemlja, za edinstvo državljanstva. JRZ bo vedno upoštevala, da so ozemlja, iz katerih se je naša država sestavila, v preteklosti ži-vela svoje posebno življenje in si s časom ustvarila svoje posebne običaje, upravne, po-litične in druge. Naša stranka smatra načelo samouprave v širokem obsegu za najboljši način za ureditev državne uprave. Državno vodstvo in državno upravo je treba tako urediti, da se posameznim krajem da možnost, da sami uredijo svoje krajevne potrebe, uprav-ne, gospodarske, finančne, kulturne in druge, kolikor so vezane na te kraje, in to na način, spričo katerega ne bodo nastala nikakšna na-sprotstva med krajevnimi upravami in upravo države. Vsa področja državnega življenja mo-rajajo biti dostopna i Srbom i Hrvatom i Slo-venem, in z vsemi kraji v državi se mora enako postopati.

Kakor ves govor, tako so bile tudi po-slednje besede predsednika kraljevske vlade in zunanjega ministra dr. M. Stojadinoviča sprejete od veličanskega zbora omladincev z

V obrambo katoličanov v državi

Dne 28. oktobra 1937 so se končale seje jugoslovanskih škofov, ki so trajale skoraj 14 dni. Škofje so se na teh sejah porazgovorili o vseh važnih vprašanjih, ki zadevajo katoliško vero v naši državi. Sejo je vodil sarajevski nad-škof dr. Šarič. Ob koncu sej so škofje izdali na-slednje poročilo o sklepih na teh sejah:

1. Katoliški episkopat je na svoji redni konferenci razmotril vprašanje konkordata med Sv. stolico in kr. Jugoslavijo. Katoliški epi-skopat smatra, da mu ne dopušča čast, reagirati na ulične napade, ki so se pojavljali v zad-njem času proti končni odobritvi konkordata.

Katoliški episkopat smatra, da ni potreb-no odgovarjati na neiskrenost 19.letnega za-trjevanja o enakopravnosti katoliške Cerkve v kraljevini Jugoslaviji.

Katoliški episkopat bo v vsakem primeru znal braniti pravice katoliške Cerkve in šestih

narodov dosega tudi vse drugačne politične uspehe.

Kakor so koristi raznih stanov časih raz-lične in enako pogledi raznih skupin na razna vprašanja, tako imajo tudi pravice do obstoja razne politične stranke, samo stranka, ki do-sledno nastopa proti življenjskim koristim lastnega naroda, nima pravice do obstoja in se zato pri nas ne bodo izboljšale naše žalost-ne politične prilike, dokler ne iztrebimo libe-ralstva prav do zadnjih korenin.

milijonov katoličanov v tej državi ter je za popravo vseh krivic storil potrebne korake.

2. Katoliški episkopat je soglasno uredil vprašanje Katoliške akcije na ozemlju kralje-vine Jugoslavije.

3. Katoliški episkopat kr. Jugoslavije iz-reka svoje polno sočustvovanje in ljubezen nemškimi katoličanom z željo, da bi tudi nemški narod doživel »mir Kristusov v kraljestvu Kristusovem«.

4. Španski episkopat je poslal vsem kato-liškim škofom na svetu skupno pismo, v kate-rem jim riše pravo resnico o dogodkih v Špa-niji. Episkopat kr. Jugoslavije je proučil to pismo in s svojih konferenc poslal španskim škofom enak odgovor kot izraz svojih čustev in snodušnosti.

5. Katoliški episkopat je proučil splošne razmere na svetu. Ugotovil je, da vzporedno z zametavanjem Kristusovih nauk rastejo na svetu nasilje, krivica in zlo vsake vrste. Teh žal ne morejo odstraniti niti krvave revolucije, niti nove poganke religije, niti nobena ljud-ska znanost, temveč samo popolni povratek h Kristusovemu evangeliju. Zato katol. episko-pat poziva vernike, da podvojijo svoje molitve, da bi Bog izgublence privedel do spoznanja prave resnice, preganjanim vrnil mir, svoji Cerkvi pa svobodo.

V vsako hišo Domoljuba!

KAJ JE NOVEGA

ZAHVALA

Podpisani Anton Setnikar iz Polhovega Gradca se pristrčno zahvaljujem za takoj izplačano požarno podporo v znesku 1000 din, ker mi je 18. oktobra letos pogorela hiša. Prosim, da se moja zahvala objavi v Domoljubu, katera ga zvest naročnik ostanem.

Polhov Gradec, dne 1. novembra 1937.

Anton Setnikar, l. r.

Podpisani Anton Vovk potrjujem, da sem prejel potom župnega urada v Št. Ilju znesek 1000 din, ki ga mi je poslala uprava Demoljuba kot podporo, ker mi je kot stalnemu naročniku pogorela stanovanjska hiša. Za to podporo se iskreno zahvaljujem, Demoljuba bom pa priporočal vsakomur.

Mislinja, dne 29. oktobra 1937.

Anton Vovk, l. r.

OSEBNE VESTI

d 80 let starosti so 21. oktobra dočakali Ložarjev oče v Bizoviku pri Ljubljani. Dobri mož je bil veliko let skrben ključar domače cerkve. Leta 1935 sta z ženo obhajala zlato poroko. Oče še vedno radi berejo Domoljuba, najraje pa hodijo k službi božji na prijazni cerkveni griček in mislijo zvesto hoditi v cerkev, dokler jih bodo nosile noge. Naj jih nosijo še mnogo let!

DOMAČE NOVICE

d Petdeset let velikega dela za Cerkev in narod. V spomin na dan 12. novembra 1887, ko so pred 50 leti Družbe Jezusove prišli delovati v Ljubljano, bo v nedeljo 7. novembra v cerkvi sv. Jožefa jubilejna slovesnost. Ob 8 pride v cerkev prevz. škof g. dr. Gregorij Rožman v spremstvu stolnih kanonikov. P. Dostal D. J., ki je bil priča ob prihodu patrov v Ljubljano, bo imel nagovor. Nato bo slovesna škofovska maša z zahvalno pesmijo in blagoslovom. — Vsi prijatelji Družbe Jezusove ste iskreno vabljeni!

d Spominska svečanost za pokojnim nadškofom dr. Jegličem. Prosvetna zveza v Ljubljani priredi 7. novembra ob 11 dopoldne v veliki dvorani Uniona komemoracijo za pokojnim nadškofom dr. A. B. Jegličem. Na sporedu je predavanje škof. ravn. g. Jos. Jagodica s slikami, nato pa bo predvajan film o pogrebu nadškofa dr. A. B. Jegliča. Vsa prireditve bo trajala eno uro. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta 7.

d Rafaelova družba je dobila nov odbor. Pri volitvah odbora Rafaelove družbe na zadnjem občnem zboru so bili pri izseljenski zbornici izvoljeni: za propagandni odsek katehet

g. Jože Premrov, za verski odsek katehet g. Janko Zagar-Sanaval, za statistični odsek g. prof. Silvo Breskvar, v kulturnem odseku za Tord g. prof. Leopold Stanek, za izseljenske šole in učne tečaje v slovenščini med našimi izseljenci gg. p. Salezij Glavnik in prof. Josip Zemljak. V novi odbor Rafaelove družbe pa so bili z ozirom na razmah ogromnega dela pri Rafaelovi družbi izvoljeni: za častna predsednika voditelj Slovencev minister dr. Korošec in ban dr. Marko Natlačen, za predsednika prevz. škof. dr. Gregorij Rožman, za odbornike gg.: dr. Jure Adlešič, poslanik dr. Leonid Pitamic, rektor univerze dr. Rado Kušej, glavni urednik dr. Ivan Ahčin, prelat dr. Matija Slavič, dr. Alojzij Kuhar, univ. prof. dr. Ivan Tomšič, univ. prof. dr. Alojzij Odar, dr. Ivo Česnik, dr. Luka Kravina, minister dr. Fran Kulovec, predsednik županske zveze Nandé Novak, ravnatelj tujškega prometa dr. Žužek, p. Odilo Hajnšek, p. Salezij Glavnik in ves doseđani odbor Rafaelove družbe. V kratkem bo doseđani predsednik Rafaelove družbe sklical sejo celotnega odbora, kjer se bo odbor končno javno uredil po družbenih pravilih.

d 25 letnica bitke pri Kumanovu. 25. oktobra 1912 so se Srbi spoprijeli s Turki, svojim dednim sovražnikom, v odločilni bitki pri Kumanovu. Bitka je trajala en dan in eno noč. Hrabri srbski vojaki so kljub ogromni premoči Turkov zmagali in si z zmago zagotovili južno Srbijo. Pred dnevi je bilo v osrju Južne Srbije, Skoplju, veliko slavje petindvajsetletnice zmagave pri Kumanovu. Proslave so trajale ves teden in se jih je udeležil narod iz vseh predelov kraljevine. V Kumanovem je priredila vojska zadušnico padlim junakom.

d Učenci kmetijskih šol bodo zavarovani. Kmetijski minister je odredil ustanovitev sklada za zavarovanje učencev srednjih kmetijskih šol kraljevine Jugoslavije. Ker morajo v teh šolah učenci svoje znanje izpopolniti s praktičnim, morajo delati naporna poljska dela in se pri tem dogode nesrečni primori. V takšnih primerih je učenec v breme svojim roditeljem, če jih pa nima, domovinski občini. Z ustanovitvijo tega sklada bodo pa vsa bremena, nastala zaradi morebitnih nesreč, prišla v breme tega sklada, ki bo izključno služil zavarovanju učencev pred nesrečnimi slučajmi pri poljskih delih. Sklad bo vodil oddelek za agrarno politiko pri kmetijskem ministristvu.

d Temeljni kamen za otroško dnevno zavetišče Vincencijeve konference Srca Jezusa.

Kaj naredi izbor pasme

Vsučeljski profesor v Zagrebu dr. Ulmanky je dokazal na podlagi izkopanih okostij in lobanj, da je bila okrog Sredozemskega morja že davno domača svinja, ki jo on naziva mediteranska svinja. S tem je ovrgel stara naziranja, da je ta svinja produkt križanja med evropsko divjo svinjo in azijsko svinjo. Okostja je dobil iz stavbišč na kolenh v Sviči, Spaniji in na Ljubljanskem barju. On je dokazal, da je krško-poljska svinja čisti potomec te mediteranske svinje. Turopoljska svinja in mangalica sta križanki med evropsko divjo svinjo in krško-poljsko svinjo. Od nje sta dobili ti dve pasmi večjo dolžino in kakovost mesa. Turopoljska svinja ima več krško-poljske krvi ter ima zato boljše kvaliteto mesa. Danes splošno mislimo, da je krško-poljska svinja že izumrla. Krško-poljska

svinja je črnopasasta, dolga svinja. Setine redke, kožo fino na čelu nagubano. Raste srednje hitro, a dorasla tehta do 400 kg. Povrže povprečno 10 do 12 mladičev, ki jih skrbno in dobro odgoji. V zahtevi po hrani je skromna ter hrano dobro izkorišča. Lahko se redi ter daje dobro slanino in okusno meso. Danes jo je res že zelo izpodrinila nemška oplemenjena svinja. Najdemo jo samo še ob Gorjancih nad Cerkljami in Kostanjevico. Vprašanje je, če je ona še čista krško-poljska svinja in če je ohranila dobra svojstva, o katerih še nimamo dokazov. Treba bo izvesti točne poizkuse preden se bo mogoče odločiti za to pasmo. Naša slika nam kaže farmo vzornega gospodarja Jan. Brodarja, predsednika Kmečke zveze, ki je dosegel pri tej pasmi zelo lepe uspehe.

sovega v Ljubljani je blagoslovil preteklo nedeljo škof dr. Gregorij Rožman. V kapeli pri zavetišču se je vršila za prebivalstvo Zelene jame redna služba božja. Zavetišče in kapela ne bosta samo kras in ponos Zelene jame, temveč tudi njeno duhovno središče, ki ga je doslej tako zelo pogrešala.

d Hranilne vloge do 10.000 din bodo izplačevali. Upravni odbor Narodne banke v Beogradu je sprejel važne sklepe glede zopetnega delovanja hranilnic in posojilnic. Predvsem bo Narodna banka odobrila denarnim zavodom posebne kredite za izplačilo malih vlog do 10 tisoč dinarjev. Te posebne kredite bodo dobili vsi denarni zavodi zaščiteni in nezaščiteni z obrestni in proti zastavi obveznic in terjatev v tekočem računu pri Privilegirani agrarni banki. Nadalje je Početna hranilnica sklenila, da bo dajala denarnim zavodom posebne kredite v tek. računu 3% obrestni na podlagi menične listine denarnih zavodov in njih terjatev do Priv. agrarne banke do 25% imenskega zneska teh terjatev.

d V boj proti škodljivim živalim. V letnjem delu je za naredilo izredno mnogo raznih škodljivcev, ki uničujejo že tako skromne poljske pridelke. Najprej so se pojavile gosenice v toliki množini, da jih ni bilo mogoče pokončati. Napol zrelo sadje so kvarili polhi, ki so obdelali ponekod kar vsa drevesa. Veveric je ni bilo zdavnaj toliko ter so bile tako predrzne, da se niso dale odgnati. Kostanj, kolikor ga je bilo, so raznesle vrane in šoje; jazbeci pa so napadali koruzo, posebno tam, kjer so njive blizu gozda. Na jesen so se, pe tako razmnožile srne, kot še doslej ne pomnimo. V dolino ne zaidejo rade, po hribih pa so požrle mnogo ajde. Zdaj, ko je požeta, so se spravile na repo in korenje. Take škodljive živali bi bilo treba iztrebiti; lovec pa jim, kakor je videti, preveč prizanašajo.

d Pri ludeh, ki jih pogosto nadleguje azpeka, vsled česar imajo vrenje v želodcu in črvih, se pospešuje temeljito čiščenje vseh prebavil s časo naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zaužite zjutraj na teče. Z uporabo »Franz-Josefove« grenke vode se rago odstranja belina z jezika, ki se nakopiči vsled zapeke, obenem se pa dosega tudi boljši Ogl. reg. B. tr. svetem.

d Velitve v vseučiliški odbor za izpopolnitev universe so bile te dni v Ljubljani. Od 1270 vseučiliških dijakov obeh spolov je glasovalo 987, veljavni pa je bilo 924 glasov. Katoliški akademiki so dobili 408, svobodnjakarski 295, levčarsko usmerjeni pa 221 glasov. Katoliški akademiki so sicer najmočnejši, vendar številke kažejo, da večina naših bodočih izobražencev ne hodi po poti večine slovenskega naroda, ki vseučiliške vzdržuje.

d Neva ženake zavetišče v Ljubljani je v soboto 30. oktobra 1937 blagoslovil stolni kanonik dr. Kilnar. Lepo pa sta ob tej priliki govorila župan dr. Adlešič in ravnatelj soc. urada Svetel.

d Umrl, a vendar še zdrav in živ. Pod tujim imenom je v bolnišnici v Zagrebu umrl neki delavec, ki so ga v bolnišnico spravili zaradi tifusa. Pri mrlcu so našli delavsko knjižico, ki se je glasila na ime Josip Miklavčič iz Velikega Gabra pri Litiji. Ko je zavod obvestil domačinsko občino »pokojnega« Miklavčiča, je seveda dobil odgovor, da je Josip Miklavčič doma zdrav in živ. Po vsej priliki je umrl delavec ali sunil ali pa našel tujo delavsko knjižico. Zagrebška po-

licija se sedaj bavi z uganko, kdo je prav za prav umrl delavec in če ni bil morda kak nevaren človek, ki bi se morala policija zanimati zanj, ko je še živel.

d Mladeniči rekrutli Oni, ki ste potrjeni k vojakom in imate pravico do osvoboditve ali skrajšanega roka službe, čimprej vstop v kader, odložitev službe v kadru — informirajte se in uredite svoje zadeve pravočasno! Ako je rok zamujen, se ne da več pomagati. — Vsa pojasnila daje proti malenkostnemu plačilu koncesionirana pisarna Per Franc, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. — Za odgovor priložite kolek ali znamko za 6 din.

d Zaradi požiga sta bila obsojena pred celjskim sodiščem Pačnik Pengrac in Pačnik Franc. Prvi je dobil dve leti težke ječe in mora plačati 2600 din denarne globe; drugi pa bo sedel poldrugo leto ter plačal 300 din kazni. Poleg tega mora Pačnik Franc vrniti Vzemjni zavarovalnici v Ljubljani 18.000 din in plačati vse sodne stroške.

d Na šole so se spravili. V eni zadnjih noči sta dva neznanca vlomila v stanovanje šolskega upravitelja Friderika Hegterja v ljudski šoli v Mokronogu. Ukradla sta več obleke in pa lovsko puško, vredno 1200 din, ter nekaj drugih predmetov. V shrambi sta se tudi dobro preskrbela z raznimi živili. Skupno sta naredila škodo za okoli 3000 din. Ljudje so vlomilca sicer opazili, kako sta popivala v neki bližnji gostilni, toda še preden je bil vlom odkrit, sta vlomilca pobegnila.

d 100 dinarski bankovci ostanejo v prometu. Narodna banka je zvedela z več strani, da nekateri odklanjajo bankovce po 100 din z napisom »Narodna banka kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev« in z datumom 30. novembra 1920,

KULTURNI KOTIČEK

O slovenskem jeziku

Da smo Slovenci res vredni svojega imena in da se smemo prištevati h kulturnim narodom, čeprav nas je malo, je značilno tole: J e z i k i m a m o, ki se imenuje slovenski jezik. Govorimo ga drugače, kakor ga pišemo. Zato smo si ustvarili, oziroma si še ustvarjamo svoj pisarni jezik. Ta pa je nastal takole: V 16. stol. so začeli razni pisatelji pisati v svojem narečju. Primož Truber je pisal v dolenskem narečju, on je bil namreč doma iz Račice pri Vel. Laščah, to je, on je pisal tako, kakor govorijo tam v njegovem kraju. Sebastijan Krelj je prinesel nekaj notranjske, Dalmatin zopet nekaj dolenskoje in Krškega. V 17. stol. so razni katoliški pisatelji-duhovniki dodali nekaj gorenjske. Vse to se je združevalo in kar je bilo dobrega, je ostalo v pisarni slovensščini, kar pa se ni obneslo, je odpadlo. V 18. stol. pa so razni pisatelji vedno bolj čistili naš jezik in tak, kakor ga imamo danes, je plod skoraj poltisočletnega dela in čiščenja. V tem so pisali naši najboljši pisatelji in s tem so pokazali, da je mogoče pisati v našem jeziku vse, kar bi radi. Danes je naš jezik tako izobražen in bogat na besedah in izrazih za posamezne reči in pojme, da se lahko ponašamo z njim pred svetom. Lep je, bogat je, čist je, in kar je glavno, naš je, slovenski je. Zato ga moramo gojiti in izobraževati vedno bolj, saj je ravno slovenski jezik za nas najbolj značilna narodna posebnost, ki nam daje pravico, da smo Slovenci. Ravna ta slovenski jezik nas je dvigal in vzpodbujal, da nismo utonili v nemškem morju.

Naznanilo

»V splošnem pa lahko rečem, da so bili rezultati pokladija »Pekka« in »Osana« zelo zadovoljivi in Vas prosim, da mi čimprej pošljete zopet en zaboj od 4½ kg »Pekka« in 5 kg »Osana« za Din 100.—

Posebno dober uspeh sem dosegel pri dveh mladih, po 1 leto starih bikcih. Krmit sem 42 dni, ter sta po preteku 42 dni pridobila v teži 8, odnosno 9 kg več kakor druga teleta, ki sem jih krmit z isto hrano, toda brez dodatka preparata. Ni glavno, da sta dosegla precej večjo težino, ampak jo glavno pri plemenjakih da sta postala zelo lepa, lepega ovinaga in polnega trupa, kar pridobi v eni najmanj 3 do 5 Din pri kg višjo ceno.

S pokladanjem »Pekka« in »Osana« dvema močnim kravama, v starosti 5 in 8 let, sem dosegel, da je mlajša krava dnevno pridobila na mleku 1½ litra, starejša (boljša mlekarica) pa 1½ l. Krav nisem tehtal. — Jozef Brodar, posestnik iz Hrastja pri Kranju.

Vsem Slovincem je znan g. J. Brodar, podpredsednik Kmetijske zbornice in načelnik Kmetčke zveze.

Okoristite se z izkušnjami naprednih gospodarjev. Z našim izdatkom boste dosegli velik dobiček. Pri svinjah in proti rahitisu preparati sigurno in hitro učinkujejo.

Navodila in strokovne nasvete daje zastopstvo: „KAŠTEL“ d. d., Zagreb 6, poštni predal 50

češ da je ta bankovec zastarel. Narodna banka obvešča občinstvo, da tega bankovca ne bo vzela iz prometa in da imajo ti stotaki, prav tako kakor stotaki z napisom »Narodna banka kraljevine Jugoslavije« z datumom 1. decembra 1929 še zmerom popolno zakonito plačilno vrednost. Obenem obvešča Narodna banka javnost, da je v prometu razen navedenih bankovcev po 100 din tudi še predvojni bankovec Privilegirane narodne banke kraljevine Srbije po 100 din z datumom od 5. januarja 1905 in da je samo ta stotak sklenjeno vzeti iz prometa, skrajni rok za njegovo zamenjavo pri Narodni banki je pa 22. julij 1938.

d V zaporu se je obesil. Pretekli teden je bila obveščena uprava policije, da se je v zaporih okrožnega sodišča obesil kaznjenc. Na lice mesta se je podala policijska komisija, dr. Lužar in dežurni uradnik Kette, ki je ugotovila, da je nastopila smrt v celici št. 111 radi obešenja. Obesil se je kleparski pomočnik Marjan Ščukat, rojen 8. septembra 1913 v Trstu, samski. Ščukat je 27. oktobra prestal dvomesečno zaporno kazen, prišla pa je nova prijava tatvine nekega kolesa in so osumljenega Ščukata kar obdržali v zaporu. To ga je tako zbudilo, da se je obesil in sicer s hlačinim pasom na cev centralne kurjave.

d Posremanja vreden sklep. Poplava beračev dela tudi zagrebški občini in še bolj njenim meščanom velike preglavice. Zato so našli tako rešitev, da bodo postavili za brezdomce poseben zavod, ki bo imel svoje gospodarstvo. Berači bodo opravljali najrazličnejša dela, kolikor bodo pač zmogli vsak zase. S pridelki in izdelki v tem zavodu bi potem oskrbovali vse zagrebške socialne zavode. Mesto je razpisalo v ta namen posebne odkupne zbirke po 100 dinarjev. Vsak meščan, ki bo daroval 100 dinarjev za zgradbo tega zavoda, bo za naprej rešen vsakdanjih prošelj revežev in beračev.

d Sreča v nesreči. Na železniški progi med postajama Slivnica in Rače se je pripetila oni ponedeljek nesreča, ki je zaradi duhaprisotnosti prizadetega ni postala usodna za človeško življenje. Hlapec gostilničarja Finžgarja iz Morja je peljal z žitom naložen voz po cesti, ki vodi čez progo. Zapornice na progi niso bile

zaprte, pa je zavozil brezakrbno naprej, v prepričanju, da vlaka kmalu še ne bo. Ko pa je prišel na tračnico, je nenkrat pribobnel vlak in vsak trenutek je grozila strahovita nesreča. Hlapec je imel toliko duhaprisotnosti, da je naglo prerezal jermenje ter je tako konje osvobodil in rešil. Voz je vlak zdrobil na drobne koščke.

d V usta ga je ustrelil. Na Sladki gori pri Šmarju pri Jelšah so šli vasovat trije fantje v Sotesko. Med njimi je bil tudi 26 letni posestnik Vodušek. Ko so prišli k oknu in klicali dekle, je nenadoma ustrelil neki železniški delavec s samokresom Voduška Ivana. Kroglja mu je zelo poškodovala usta, da revež ne more govoriti.

d Zahteve pravoslavne duhovščine. Na skupščini srbske pravoslavne duhovščine v Kotoru so bile poleg drugih postavljene tudi te-le zahteve, kakor jih priobčuje apštska »Katoliška riječ«: Da bi sneli pravoslavni bogoslovci po dovršenih pravoslavno-bogoslovnih naukih študirati pravo in filozofijo na univerzah, da se pravoslavnim duhovnikom prizna pravica do brezplačnega zdravljenja v bolnišnicah, da se pravoslavnim učiteljem tudi v civilnih zakonih priznajo lea službe in da se pravoslavni veroučitelji oproste strokovnega izpita, ako so polčili »parohijskii« (župnijski) izpit.

d Žrtev tihotapstva. V Velesovo pri Kranju je prišla žalostna vest, da je bil ustreljen v Borovljah na Koroškem velesovski rojak Miklavž Ropret, 26 letni posestnikov sin, ki se je že dalj časa bavil s tihotapstvom in drugim nedovoljenim poslom. Pokojnik je izhajal iz kmečke družine. Mati ga je vedno zavrila, naj vendar že neha s tem nevarnim tihotapskim poslom. In res se je mladi fant zadnje dni bavil s prekuševanjem gob. Mati je že upala, da bo krenil sin končno le na pravo pot. Pred dnevi je fant spet izginil iz doma. Kmalu zatem pa je že prišla na njegov dom žalostna vest, da je sin Miklavž mrtev v Borovljah. Pokojni je odšel preko meje po saharin in drugo blago, pri katerem se da kaj zaslužiti. V Borovljah je dobil še dva tovariša, avstrijska državljana, s katerima je napravil načrt za vlom v tamkašnja puškarne. V noči od onega ponedeljka na torek so vsi trije res vdrli v to puškarno in odnesli 16 lovskih pušk, dva samokresa in eno flobertovko. Ono popoldne je vse tri dobil lovec Hugo Urbas pri nekem potoku v bližini avstrijske meje. Ker je videl, da imajo orožje, je mislil, da so to divji lovci. Zato jih je pozval, naj povedo, kdo so. V odgovor pa so tiho tapci začeli streljati na Urbasa, ki se je k sreči še pravočasno umaknil za drevo, odkoder je večkrat ustrelil na napadalce. Zadel je vse tri, in sicer Ropreta tako, da se je na mestu zgrudil mrtev, od ostalih dveh pa je enega težko ranil, drugega pa lažje. Mrtvega Ropreta so pokopali v Borovljah, v Velesovem pa so zvonili samo njihovi zvonovi za pokojnikovo dušo, obenem pa v svariilo vsem tistim, ki se lotevajo tako nevarnega tihotapskega posla.

d Velike porednosti so bile te dni v Bosni in Hercegovini in so povzročile milijonsko škodo.

d Tramvaj je treba podaljšati. Tisoči ljubljancev so te dni obiskali grobove svojih rajnkih. Bolj kot ob drugih prilikah se prav te dni čuti pomanjkanje tramvajске proge do Sv. Križa. Sedanja občinska uprava se že od vsega početka trudi, da bi ugodila dolgoletni želji občanov glede zgradnje te proge. Kakor smo že poročali, so sredstva za zgradnjo te proge že zagotovljena in tako smo končno vendarle prišli do zadnje točke pripravljanih del.

Jaz Vam varujem kožo!

Rdeča, hrpava in razpokana koža dokazuje, da Vaša koža nima dovolj odporne sile, da je torej slaba. Zato je potrebno, da jo krepčate in sicer z NIVEO. Kajti NIVEA vsebuje »Eucerit« in prodira skozi kožne luknjice globoko v kožo, ji dovaja hrano, jo krepča in ji zvišuje odporno silo. Zato uporabljajte redno NIVEO, da bi Vam ostala koža nežna, mehka in gibčna kljub vlažnemu in hladnemu vremenu!

Največji dobrogledi so sicer upali, da bo proga stekla že do letošnjih Vseh svetov. Kakor pri vsakih večjih delih, je bilo tudi tukaj treba prebrestti razne nepredvidene neprilike, danes pa so vse te priprave že urejene in če bi ne bili tik pred zimo, ko je čas za taka dela neugoden, bi mogli z gradnjo že pričeti. Vsekakor pa se bodo dela pričela spoznati in bo tramvaj do Sv. Križa zgrajen najkasneje do poletja ter bo poleti že obratoval.

d Spoprijeli so se. Dne 30. oktobra zvečer so sklicali pristaši združene opozicije v Kragujevcu shod. Ob tej priliki je prišlo med pristaši združene opozicije in pristaši JRZ do medsebojnih spopadov. O teh dogodkih je ob 19.30 nočtranje ministarstvo izdalo naslednji komuniké: »Pred shodom, ki so ga nameravali prirediti pristaši združene opozicije v Kragujevcu v soboto ob 20, je prišlo do spopadov med pristaši združene opozicije in pristaši JRZ. V spopadu je padlo nekaj strelov, od katerih eden je zadel občinskega uradnika, ki slušbuje v predstojništvu mestne policije. Drukih žrtev ni bilo.

IZ DOMAČE POLITIKE

d Važna besede našega kneza namestnika. Ob 25 letnici osvobojenja Južne Srbije je govoril v Skoplju tudi knez namestnik Pavle, ki je izrekel med drugim tudi sledeče velepomembne besede: »Mi smo danes močnejši od Dušanovega cesarstva in naše države ne more nihče od zunaj razkosati. Edina nevarnost lahko pride od nas samih, toda jaz sem prepričan o domorodnem čustvovanju in zdravem razumu našega naroda, ki nikdar ne bo hotel porušiti onega, kar si je s težkim naporom skozi abeletja priboril.«

d Zakon velja za vse. Kmet Stjepan Vrečić iz Novega Gradca v virovitičkem okraju je prijavil okrajnemu načelstvu, da bo priredil v Novem Gradcu shod HSS. — Ker prijava ni odgovarjala predpisom zakona je okrajni načelnik

prepovedal to zborovanje. V nasprotju s to prepovedjo sta prireditelja Stjepan Vrečić in narodni poslanec z liste dr. Mačka Martin Mesarov iz vasi Gorja v okraju virovitičkem le hotela prirediti ta zbor, na katerega so pripeljali njuni zaupniki nekaj sto njihovih pristašev, med katerimi je bilo neko število oboroženih z revolverji, skrajšanimi puškami in raznim drugim orožjem. Po navodilu okrajnega načelnika je vodja orožniške patrole, ki se je randila v tej vasi, da bi čuvala red, sporočil Trečiču in Mesarovu ponovno, da zborovanje ni dovoljeno in ju je v imenu zakona pozval, naj prisotnim svetujeta, naj se razidejo. Narodni poslanec Mesarov tega ni hotel storiti, nego je pograbil svoj revolver, oddal strel proti orožnikom in zapovedal svojim pristašem, naj navalijo na orožnike. Pri tem je vzkliknil: Jaz sem zakon! Skupina je navalila po zapovedi Mesarova na orožnike. Streljala je iz revolverjev in drugega orožja. Orožniki so se takoj zavarovali in so v obrambo proti napadalcem rabili strelna orožje, zaradi česar so bili trije kmetje ubiti, nekaj pa ranjenih, med njimi sam Mesarov. Pod pritiskom oboroženih pristašev Vrečića in Mesarova so se orožniki umaknili na konec vasi, odkoder so napadalce razpodili. Po dosedanjih poročilih je bilo poškodovanih osem ljudi, ki jim je bila ponujena zdravniška pomoč. Na lice mesta je bil poslan banški inspektor. Sedaj vlada popolna red in mir.

d Korpusentim in nečistim, pri katerih se pokazujejo znaki raznih težav zaradi nezadostnega izločevanja toksov, izberno pomaga večtedenske pitje naravne »Fress-Josef«-grauke vode. Taki ljudje se morajo tudi doma — sveda pod nadzorstvom zdravnika — zdraviti za sluzenje.

Opf. reg. S. br. 2674/35.

d Besede in dejanja. Ono nedeljo so na Rakeku odkrili spomenik pokojnemu kralju Aleksandru I. Pravijo, da je bil govor g. učitelja Gašparija prav lep in vreden vse po-

zornosti. G. upravitelj ga je govoril s sokolskim znakom na prsih, znamenje, da je član Sokola. Vsa stvar bi zapustila najboljši vtis med poslušalci, da lepih besed niso zatemnila manj lepa dejanja. Istočasno, ko so Sokoli pustili svojemu članu, da je opeval ljubezen kot največjo državljansko krepost, so pa z dejanji pokazali, da jim ta lepa čednost popolnoma manjka. Pokazali so se izredno nestrpne in sovražne do vsega, kar ne spada v njih ozki krog. Sokoli se službeno niti niso udeležili odkritja spomenika in so to utemeljevali s tem, da jih moti udeležba tudi drugih mladinskih organizacij. Vsekar zelo čudno stališče za organizacijo, ki hoče veljati za narodno in ki je podpirana z državnim, to je narodnim denarjem. Ali ni bila prav ob spomeniku velikega kralja Zedinitelja dana najlepša prilika, da bi vsaj za tak svečan trenutek, ki naj bi pomenjal praznik vseh državljanov in njihovo enotno misel in voljo, tudi Sokoli opustili svoje nepomirjive stališče in se pridružili ostalemu naredu v skupni proslavi. Saj menda Sokoli v Sloveniji ne jemljejo v zakup ves narodni patriotizem in ljubezen do države? Saj menda devolijo, da smejo tudi druge narodne plasti, recimo nad tri četrtine in več ostalega prebivalstva in druge narodne organizacije, ki imajo vsakakor več tal v narodu kot Sokoli. — kazati svoj patriotizem tudi še na kak drug način kakor v plačevanju davkov? Patriotizem ne more biti v dobro urejeni državi monopol in izključna domena ne ene stranke in še manj le ene organizacije. Tudi v Jugoslaviji nimamo takega zakona. Kdor to misli ali tako dela, ne služi ne narodni, ne državni skupnosti in je v popolnem nasprotju z vzvišeno mislijo državljanske ljubezni in strpljivosti, ki smo jo v tako lepih besedah slišali proslavljati ono nedeljo na Rakeku.

NESREČE

d Avtomobilska nesreča za nesrečo. V Šmarju pri Grosupljem se je primerila nenačakana avtomobilska nesreča. Neki zagrebški potniški avto, v katerem so bili poleg šoferja še trije drugi potniki, je vozil skozi vas Šmarje-Sap z večjo brzino, okrog 80 km na uro. Tam pri Potočnikovi pekarni je nasproti avtomobilu privozil posestnik Ivan Završček z enovpreznim konjem. Ko je avto pridrvel, je konj krenil naravnost na sredo ceste. Posestnik Završček je napel vse sile, da bi konja spravil

v stran, toda zaman. Avto je konja podrl in ga vleklo kakih 20 m naprej pred seboj. Prednji del avtomobila se je naravnost zapetil v konja in mu razparal trebuh. Avtomobilisti so nepoškodovani oddrveli naprej proti Ljubljani. Posestniku se tudi ni zgodilo nič žalega. Konj je na cesli poginil.

d Med delom je strmoglavil na tla. V Hrovatovi tovarni olja v Mostah se je ponesrečil 18 letni steklarski pomočnik Stanko Hočevar. uslužben pri tvrdki Kollmann. Hočevar je vdelač šipe v okna tovarne v drugem nadstropju, med delom pa je omahnil in strmoglavil na tla. Obležal je s hudimi poškodbami po vseh udih in telesu.

d Roka mu je zašla med slamoreznicco. Oni dan je kmečki posestnik Janez Krek v Butajnovi delal s slamoreznicco. Po nesreči mu je zašla desna roka pod nože slamoreznicce, ki so mu odtrgali dlan in štiri prste. Krek je izgubil tudi mnogo krvi. Pripeljali so ga najprej v Polhov Gradec, od koder so poklicali iz Ljubljane reševalni avto, ki je nesrečnega kmeta prepeljal v bolnišnico.

VINA dolenska, štajerska in sploh vseh vrst, kupite pri **CENTRALNI VINARNI** v Ljubljani.

d Poln voz je peljal čez njega. Posestnik Mislovič Janez pri Sv. Barbari v Halozah je spravljaj s polja koruzo in jo je ravno peljal na precej težko naloženem vozu proti domu, ko je nenasodoma privozil mimo neznan kolesar in ga zbil pod voz. Mislovič ni mogel več pravočasno ustaviti konja in preprečiti, da bi voz z vso težo na peljal čezenj. Nesrečnega moža so hitro spravili domov, nato pa so ga prepeljali v ptujsko bolnišnico, ki ga je že čez nekaj dni z rešilnim vozom vrnila domov. Doma je Mislovič trpel silne bolečine, kar ni čudno, saj je bil ves polomljen, poleg tega pa je dobil tudi težke notranje poškodbe. 62 letni mož je nazadnje poškodbam podlegel.

d Do smrti jo je zabodla. Huda nesreča se je pripetila te dni 60 letni Jelici Jelovečki v vasi Adamovac pri Sv. Ivanu Zelini na Hrvatskem. Starka je krmila svojo kravo, ki pa je pobesnela ter jo nabodla na roge. Starka je bila prepeljana v bolnišnico v Zagreb, kjer pa je umrla.

d Ko je opazoval prazno premikajoče se dvigalo. Te dni se je smrtno ponesrečil 16 letni delavec Marjan Milanec iz Zadobrave pri Škofiji vasi v opekarni Unger Ullmann v Celju.

Vsi, ki trpite, na kurjih očesih

trdi koži in zaraših nohtih, pridite, da Vam jih s koreninico in brez bolečin odstranimo. Takoj Vam bo odleglo. Zopet boste prijetno razpoloženi za vsako delo. Parne in kadne kopališče v hotelu Slon — Františkanska ulica 8. Odprto ob delavnih od 7.30 do 18.30, ob nedeljah lu praznikih od 7.30 do 12 ure.

Prizadeti je bil v navedeni opekarni zaposlen kot sezonski delavec v prvem nadstropju za calaganje modelov strešne opeke. Oni dan pa je bil nepreviden. Odprl je vrata in opazoval prazno dvigalo, ki se je vzpenjalo navzgor; ni pa zapazil drugega dvigala, ki je držalo z naloženo opeko navzdol. Dvigalo ga je udarilo po glavi in mu prebilo lobanjo. Milanec je padel in obvisel med dvigalom in zidom. Na srečo ni dvigalo na električni pogon in se je takoj ustavilo. Nesrečo je opazil neki delavec in obvestil svoje tovaršče. Dvignili so dvigalo in rešili ponesrečenca. Milanec ima prebito lobanjo in težje poškodbe po brazu. Najbrž bo poškodbam podlegel.

d V vodi pod železniškim mostom. Pred kratkim se je na Jesenicah smrtno ponesrečil 42 letni železničar Rudolf Jakoš z Zidanega mosta, ki je bil šele par mesecev v službi na Jasenicah. Jakoš je imel službo do 7 zvečer. Po končani službi je krenil proti domu na Hrušici. Domov ga ni bilo, pač pa so naslednji dan našli njegovo truplo v vodi pod železniškim mostom, ki pelje čez potok Jesenica. Kako se je nesreča zgodila, še ni pojasnjeno. Najbrž se je Jakošu pod nogami premaknila ali udrila mostnica, da je padel v narasli potok, se pri padcu močno potil in v potoku utonil.

d Pod natovorjenim vagonom. V Slovenski Bistrici se je pripetila huda nesreča, ki je vzbudila v mestu splošno razburjenje. Ponesrečil se je kovač Ivan Blažič iz Slov. Bistrice, zaposlen pri lesnem podjetju »Carbofag«. Delavci so od parne žage vozili na malih vagončkih deske na sosedno skladišče. Pri tem delu je pomagal tudi kovač Blažič. Na ovinku, ki ga dela tir preko občinske ceste Slov. Bistrica—Sp. Nova vas, se je visoko naloženi vagonček podrl ter je pod seboj pokopal Blažiča. Zadel bil je nevarne notranje poškodbe, katerim bo najbrž podlegel.

d Avto se je prevrnil v jarek. Dne 24. oktobra je vozil iz Ptuja osební avto celjskega industrijalca Westna, v katerem je bil samo šofer. Iz Maribora pa so se pripeljali na malem avtomobilu Lavra Scheidbach, znana lastnica knjigarne, ki je avto tudi vo-

Fantje in dekleta, ki so se lansko leto udeležili v Ljubljani vadiateljskega tečaja Mladinske kmečke zveze. Tudi letos bo priredila Kmečka zveza enake tečaje, ki bodo vzgojili novo vrsto delavcev za našo stanovsko kmečko organizacijo.

dila; poleg nje pa je sedel dr. Rudolf Gmajner, na zadnjem sedežu pa njena kuharica Zofija Krasser. Ko je mariborski avto privozil na križišče v Hajdino, se je vanj z vso silo zaletel Westnov avto z leve strani. Mariborski avto se je prevrnil v jarek in vsi trije potniki so obležali v jarku. Najtežje je poškodovana Scheidebachova, ki si je pretresla možgane in ima najbrž počeno lobanjo. Ostala potnika imata le manjše poškodbe.

d Se ena avtomobilska nesreča. Luksuzni avto tvrdke Lebovič iz Zagreba je vozil od Čakovca proti Lendavi. V obratni smeri pa je vozil tovorni avtomobil, ki vozi premo od Sv. Martina na Muri v Međmurje. Zaradi jutranje megle, ki se je razprostirala nad pokrajino, šoferja nista opazila nasproti prihajajočega avtomobila. Tako sta nedaleč od Lendave oba avtomobila s tako silo trčila skupaj, da je luksuzni avto popolnoma uničen. Dva potnika, ki sta bila v luksuznem avtomobilu, sta težko ranjena, šofer pa je zgubil desno oko. Ponesrečenec se takoj spravil v bolnišnico v Čakovec, kjer so jib takoj operirali.

d Mali možgani so mu izstopili. Huda nesreča se je zgodila pred postajo Poljčane. Toksa Janez, vojak, se je peljal na dopust. Moral bi vstopiti v Grobelnem na vlak, ki pelje v Šmarje, kjer je doma. Toksa je v zadnjem trenutku zapazil, ko se je vlak že premikal s postaje v Grobelnem, da bi moral izstopiti. Da bi mu ne bilo treba hoditi peš s Poljčan, je skočil že pred Poljčanskimi v vlaka. Pri skoku pa je tako nesrečno padel, da si je prebil lobanjo in se onesvestil. Nezavestnega so prepeljali s tovornim vlakom v Celje in nato v celjsko bolnišnico. Njegovo stanje je zelo resno in je, če vedno v nezavesti. Izstopili so mu tudi mali možgani.

d Lebanje si je prebil. Vozilč Anton, posestnik in zidar iz Grič pri Sv. Petru nad Medvedjim selom, je šel te dni od svojega doma proti Šmarju pri Jelšah, kjer je dolal pri gradbi nekoga poslopja. Okoli pol 7 zjutraj so ga našli v bližini Šmarja na cesti brez zavesti. Takoj so poklicali banovinskega zdravnika iz Šmarja, ki je ponesrečenca obvezal. Domneva se in tako tudi trdi spremjevalec, ki ga je prepeljal v Celje, da je Vozilč Anton skočil s tovornega avtomobila, s katerim se je peljal proti Šmarju. Pri padcu si je prebil lobanjo in dobil težke poškodbe po vsem telesu ter je na posledicah že umrl.

d Ko so lomili kamenje. Te dni so Šuštarjevi iz Blešnje vasi pri Trebnjem na Dolenjskem lomili v kamnolomu kamenje in so živo skalo razstreljevali. Ko sta brata Jože in France v izvrtane luknje polagala razstrelivo, je en naboj nenadoma eksplodiral v Jožetovih rokah. Eksplozija je prizadela Jožetu precej nevarne poškodbe po obrazu in rokah, zraven stoječega Francea pa je plamen le nekoliko ožgal po rokah in obleki.

d Z motornim kolesom je trčil v avtomobil. Gostilničar Ilešič Franc iz Bratove pri Slatini Radenci si je izposodil od trgovca s sadjem Fekonje močno motorno kolo. Odpeljal se je z njim po opravkih na znano vinjsko gorico Kapelo. Nazaj grede pa je na križišču banovinskih cest v Slatini Radenci pri gasilskem domu naletel na težak tovorni avtomobil, ki redno prevažata slatino v Varaždin. Morda je Ilešič Franc izgubil oblast nad motorjem, ker je zavozil naravnost v hladilnik. Posledice tega trčenja so

Straice
iz eastne tovarne

IZ OKSFORDA močne, dobro izdelane	18	IZ TURINGA trpežne, športni vzorci	34
IZ FLANELE boljše, lepi vzorci in barve	26	IZ FINEGA POPLINA, modni vzorci	35
IZ FRENZA, trpežne, modna barve	30	IZ KARIRASTE FLANELE, športni vzorci, five barve	40

Sternbeck
CELJE 19

UJENI-K-NEU
V-N-K-NEU
ZASTOJ
UJENI-K-NEU

bile grozne. Ilešič je obležal nezavesten na cesti, motorno kolo pa je avtomobil vlekel še več metrov naprej in ga skoraj popolnoma uničil. Policiani zdravnik je ponesrečenemu udučil prvo pomoč in tudi odredil, da se nezavestnega poškodovanca odpeljaši z zdraviliškim avtomobilom v bolnišnico v Mursko Soboto. Poleg pretresa notranjih organov ima Ilešič še hude poškodbe na rami in dvakrat zlomljeno levo nogo.

d Avtobus ga je zgrabil. Oni ponedeljek je poljanski avtobus, ki vozi v Ziri, do surti vozil ob visokem mostu posestnika Vrabla iz Poljan. Vrabel je hotel tik pred avtomobilom iti čez cesto z leve na desno stran, toda bil je prepočasen in ga je avtobus zgrabil ter še kakih 150 m daleč vlekel za seboj proti Poljanam, nato pa ga je vrgele v občestni jarek. Medtem, ko ga je vlekel za seboj, je dobil Vrabel hude poškodbe na glavi. Počila mu je lobanja, potegnilo mu je pa z glave tudi lase s kožo vred. Ko je šofer zapazil nesrečo, je hitro ustavil avtobus. Toda bilo je že prepozno. Nesrečni Vrabel je dobil tako hude poškodbe, da je takoj umrl.

d Pri zaprtju ali pa pri motnjah v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarec naravnih »Franz-Josef« vode.

d V 25 m globok vodnjak je skočila. Pred tremi tedni so se pri 40 letni posestnici Mariji Pušnik v Brinju pri Slov. Bistrici pojavili znaki blaznosti. Postala je otožna, z nikomur ni govorila ter je bila čim dalje bolj zmešana. Te dni je odšla od doma ter so jo domači iskali povsod po okolici, pa vedno zaman. Dne 24. oktobra zjutraj je ostrižnik Vormacherjevoga posestva pogledal okrog domačije, pa je presenečen opazil pred vodnjakom par ženskih čevljev. V zli slutnji se je sklonil nad vodnjak ter pogledal v globino. Zdelo se mu je, da plava na vodi nek temen predmet. Skidcal je sosede, prinesli so vrvi ter se je eden od moških spustil po njih

v globino. Spodaj pri vodi je ugotovil, da plava na površju truplo utopljenke. Navezal jo je na vrv ter so jo potegnili kvišku. Spoznali so v njej pogrešano Marijo Pušnik, ki je v napadu blaznosti izvršila samomor.

NOVI GROBOVI

d In njih dobra dela pojdejo za njimi. V Studencih pri Mariboru je umrl strojevodja drž. žel. v p. Jožef Drofenik. — V Smartnem pri Litiji je odšel v večnost Ferdo Tomazin, velik prijatelj slovenskih tiskov. — Pri Sv. Juriju pod Kumom je zaspala v Gospodu Marija Rovčan roj. Zupan. — V Poljanah nad Škofjo Loko so pokopali Franca Varla. — V Varaždinu so pokopali višjega finančnega tajnika Luko Potočnika. — V Trstu je zapustila solzno dolino 74 letna Virginija Furlan roj. Sivic. — Na Dunaju je umrl dr. Vincenc Viktor Schwegel, sekcijski načelnik v pokoj. — V Novem mestu je zapustil ta svet orožnik v p. Luka Jenko. — V Ljubljani so umrli: Frančiška Šušteršič roj. Tešar, Rozalija Bokal iz Gradca pri Litiji, žel. uradnik v p. Franjo Sterle, dijak Slavó Nečemer, zdravnik dr. France Verbič, 76 letna Franja Fajdiga, Antonija Vaguja roj. Verbajš, nizarski mojster Jakob Dolinar in zasebnica Ana Oblak. — Naj počivajo v miru!

Poleg naštetih so že umrli: V Domžalah industrijalec Jakob Oberwalder, v Ljubljani Marija Teran in Josipina Šmid, hotelirka na Bledu, v Mozirju posestnik in trgovec Martin Sustar. — Rozalija Kocijan roj. Knafle, bivši aslužbenki »Domoljubove« uprave, je umrl v Zagrebu mož Dragutin Kocijan, nadstrójnik nadškofijskega veleposvetstva. — Daj, Gospod, vsem večni mir!

Kmetje! Izidei je koledar Kmečke zveze, vaše stanovske organizacije. Segajte po njem — znak je vaše stanovske pripadnosti!

RAZGLED PO SVETU

Bratomorna vojna v Španiji

Nacionalistični general Franco je, kot smo že poročali, v Španiji zasedel asturski mesti Gijon in Oviedo in s tem postal gospodar Asturije. Svoje čete namerava sedaj postaviti na madridsko in katalonsko fronto. Franco ima doslej v posesti približno dve tretjini Španije.

Zadnje vesti v španskega bojišča vedo, da je general Franco večino svojih prvovrstnih čet izpred Gijona postavil pred Madrid, kjer se bo vsekakor v najkrajšem času začela odločilna bitka za končno znago.

Vojna na Daljnem vzhodu

Japonci so po sedemdnevni in silno krvavi bitki zavzeli kraj Tašang, nato pa po vrsti vsa predmestja Sangaja in tudi Čapej. Kitajci so se morali umakniti na že pripravljeno drugo obrambno črto. Saino predmestje Putung je še v rokah Kitajcev. Na umiku so Kitajci razstrelili vsa pota ter vse mostove. Vse bojišče, ki so ga zapustili, so podminirali z minami, da Japonci niso mogli napredovati hitro in motiti

umika kitajskih čet. Proti jutru se je vnela za Nansiang strahovita bitka. Izgube na obeh straneh so ogromne ter poročajo listi, da je padlo na obeh straneh v teh dneh 100.000 ljudi. Kitajci so se borili z izredno hrabrostjo, vendar pa niso bili kos japonski artilerijski premoči. Poveljstvo nad kitajskimi četami je prevzel sam maršal Čankhajšek. Iz severne Kitajske ni poročil in vse kaže, da se tu položaj še ni popravil za Japonce.

AVSTRIJA

s Huda zdravniška pomota. Dunajski zdravnik, ki se piše Jakovljevič in je najbrž Rus, se bo moral zagovarjati pred sodnijo zaradi res neprijetne, pa tudi nenavadne stvari. Zamenjal je namreč med seboj dva svoja bolnika in je enega od teh operiral namesto na črevesju, po pomoti na grlu. Med operacijo je ta zdravnik naenkrat spoznal, da se je zmotil in je začel nesrečni žrtvi hitro mašiti rano, ki jo je napravil pri operaciji. Naslednji dan pa je tega bolnika operiral tudi še na črevesju, kjer je bil v resnici bolan. Vendar pa se je operacija morala ponesrečiti, če ne bi po tako čudnem naključju dvakrat operirani bolnik gotovo ne umrl. Ta primer je izzval posebno v dunajskih zdravniških krogih veliko razburjenja. Kako bi ga tudi ne! Dunajski kirurgi pravijo, da je bil na Dunaju to vsekakor edinstveni primer. Kaj takšnega se tam še ni zgodilo. Sicer bi to utegnil kdo smatrati za zdravniško raco, pa ni.

s Trinajstletnik v podstrešju obešen. Skoraj ves Dunaj je razburila pred nekaj dnevi novica, da se je v bližnji okolici obesil na podstrešju 13 letni šolarček Hans Weiss. Ta dogodek je vzbudil še večje začudenje zaradi tega, ker je bilo vsem, ki so stanovali v bližini, znano, da je bil to vzoren dečko in da si je nemogoče misliti, kaj je privedlo fanta k temu, da se je šel obesiti. Ta samomor prav za prav še sedaj ni pojasnjen, vendar pa z vso gotovostjo sklepajo, da je prišlo do njega takole: Med otroki je pač vedno bila navada, da radi za šalo koga prestrašijo. Kadar gre n. pr. mati iz sobe, se radi poskrrijejo kamorkoli, samo da jo iznenadijo, kadar pride zopet v bližino. Še malo bolj korajžno šalo pa si je bil dovolil omenjeni 13 letni Weiss. Vsaj tako pravijo, da ni mogoče kaj drugega, kakor da si je hotel samo privoščiti šalo. Šel je na podstrešje, zvezal skupaj nekaj cunj, jih na enem koncu privezal za tram, na drugem koncu pa okoli vratu, češ da se bo obesil. To pa se mu je tako dobro posrečilo, da je iz šale nastala resnica. Krpe so se mu tako tesno ovile okrog vratu, da se ni mogel rešiti. Ko je mati, ki je mislila, da se ji je Hanzek spet nekam skrtil, da jo prestraši, pretaknila vse stanovanje, je osupnila, ko

je zagledala svojega otroka na podstrešju obešenega. Sicer je hitro prerezala zvite krpe, da bi ga rešila, toda bilo je že prepozno.

s Razno. Pri St. Juriju na Zili so pokopali Tomaža Zwicka iz Semrač. — Umrl je delavec Franc Knežič z Zoprač pri Loga vasi. — Prav tam so djali v grob 70 letno Ano Wurzer z Zoprač. — V Kotljah pod Uršijo goro je odšel v večnost 78 letni Lenart Kuhar. — Posesniki zlatih medalj in srebrne medalje 1. razreda, ki so prejeli odlikovanje po 29. okt. do 30. nov. 1918, bodo glasom vladnega sklepa deležni posebne doklade. — Občina Otok na Vrbskem jezeru se nahaja v konkurzu. — Občinski sveti Borovlje, St. Vid, Beljak in Celovec so razpuščeni. V nove svete bo imenovanih več delavskih zastopnikov. — Ravatelj cel. gimnazije Julij Heinzel je dobil naslov »dvorni svetnik«. — Dež. glavarstvo sprejema proti obračunu za davke še 250 p. m. borovih drv za ceno 9 šillingov (72 din) za meter. — Iz jetnišnice v Rožcku je pobegnul 28 letni Rupert Pichler iz Gorice. — Sodnija išče Pavla in Franca Podritschnig, ki sta dediča po gostilničarju Izidorju Podritschnigu v Celovcu, a je njuno bivališče neznan. — Višarska cerkev je do 24. junija zaprta.

ITALIJA

s Mussolinijev govor. Ob 15 letnici fašistične revolucije je imel Mussolini v Rimu velik govor, v katerem je med drugim poudaril, da je fašistična Italija za mir, ki pa je mogoče le, če se izruje boljševizem s koreninami. Nato je zahteval, da se vrnejo Nemčiji kolonije. Mussoliniju sta ob tej priliki poslala pozdravne brzojavke španski general Franco in nemški voditelj Hitler.

s To in ono. Od 1. novembra naprej bodo morali mlini primešati krušni moki 5 odstotkov koruze. Ta odredba je v smislu avtarkije, ki jo hoče doseči vlada. — V Zaloščah pri Dornbergu se snuje nova župnija. Zdravnik dr. Ferdinand Rojec, ki je dolga desetletja deloval v Gorici, bil pa je tamošnji rojak, in njegova sestra sta zapustila hišo in nekaj zemljišča za župnišče. — Iz Brij pri Rihemberku sporočajo: Ker je rihemberška fara zelo obsežna, saj ima na gričevju

okrog župne cerkve 35 vasic, se je letos za del te fare na Brijah osnovala nova župnija svetega Cirila. — Zadnje deževje brez solnca ni dalo grozdju nič sladkobe in je povzročilo že gnitje. Vinorejci so obupani, saj ima mošt po večini komaj 15 do 17 stopinj sladkorja, vinopivci se pa jezijo: »Letos bomo pa slabega pili!« — Trije slovenski fantje iz Brd, in sicer dva iz Kozane ter eden iz Cerovega, so pred meseci odšli na špansko, kjer so vstopili v Francovo vojsko. Vsi trije so zdravi in večkrat pišejo domov.

BELGIJA

s Dogovor z Nemčijo. Nemčija je sklenila z Belgijo pogodbo, po kateri se Belgija v primeru vojne ne bo vezala z nasprotniki Nemčije, in sicer tudi ne na ukaz Zveze narodov, kot protiuslugo pa obljubi Nemčija Belgiji varovati in spoštovati belgijske državne meje v primeru napadov ali vpadov. Slično pogodbo sta z Belgijo sklenili že prej Francija in Anglija, s čimer je Belgija pristala na vsestransko svojo nevtralnost. Za belgijsko obvezo se skriva bojazen, da se ne bi v primeru novih vojnih zapletljivev strašni prizori svetovne vojne na belgijskih tleh vnovič odigrali.

FRANCIJA

s Končni izid volitev v pokrajinske skupščine. Drugi — zadnji dan volitev za pokrajinske skupščine v Franciji je pokazal, da želi francoski narod stalnost v notranji politiki. Po tem drugem dnevu, ko so bile opravljene ožje volitve, se lahko opaža nagibanje na levo. Stranka radikalnih socialistov je ohranila večino svojih mest. Izgubila je vsega 40 mest. Socialisti so tako rekoč največ dobili, ker bodo po teh volitvah imeli v okrajnih svetih 70 zastopnikov več kot poprej. Komunisti so narasli za 30 mandator, in sicer največ v okrajih okoli Pariza in v severnih. Levičarski republikanci so izgubili nekaj mandatov. Na temelju dosedanjih podatkov je lahko reči, da je francoski narod izrazil željo, da hoče ohraniti dosedanjo smer notranje politike pod vodstvom radikalnih socialistov. Porastek komunističnih mandatov pa je dokaz, da komunizem v Franciji raste in bi dobil brez dvoma še več glasov, če bi to dopuščal trenutni mednarodni položaj, ki zahteva v korist Francije zvezo s konservativno Anglijo.

RUMUNIJA

s Z veliko metlo pometajo. Romunski uradni list objavlja kraljevski ukaz o upokojitvi načelnika generalnega štaba generala Sichertina. Upokojeni so brez izjeme tudi vsi člani vrhovnega vojnega sveta, 47 poveljujočih generalov, med njimi vsi armadni poveljniki in armadni nadzorniki, 132 poveljujočih polkovnikov in še 1600 drugih višjih in nižjih častnikov, ki so bili na poveljujočih mestih. Vzroki tako velikih sprememb, ko to pišemo, še niso znani.

DROBNE NOVICE

Belgijska van Zeelandova vlada je odstopila; novo sestavlja de Mann.

Tudi v Turčiji je vlada podala ostavko; novo je že sestavil Dželal Bajar.

Za pljučnico je umrl najstarejši 98 letni bolgarski škof Simeon.

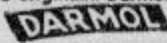
Vse tajne družbe s framazonškimi ložami vred je razpustila ameriška braziljska vlada.

PODOMOVINI

Pozor!
Darmol, sredstvo za odvajanje se često polvarja. Radi tega pazite pri nakupu, da nosi vsaka tableta besedo Darmol in zerezno v obliki črke T. Zahtevajte samo originalni Darmol.

Iz raznih krajev

Laze pri Planini. Kruto sega letošnje leto smrtna kosa po fantih v naši vasi. Zahtevala je že tretjo žrtev med njimi. V torek 19. oktobra smo pokopali na župniškem pokopališču v Planini Stankota Molarja v najlepši fantovski dobi 24 let. Zgrabila ga je kruta jetika, ga položila na bolniško posteljo in mu po več mesečnem trpljenju, ki ga je pri umrli Stanko vzgledno potrpežljivo nosil, pretgala nit življenja. Težko nam je po Stankotu, tem tako pridnem in dobrem fantu. Lepa je bila njegova smrt — umrl je okoro z nasmehom na ustih kakor je bilo tudi lepo njegovo fantovsko življenje, ki ga je pripeljalo v krog našega apostolstva mož in fantov. Stanko, uživaj veselje v božjem naročju; tvoje dobre starše pa naj tolaži usmiljeni Bog, ki naj naši župniji vzruži kar moč veliko tebi enakih vzglednih mladeničev!

Prečna. V Dol. Straži pri podružnici se zvoni baha z novo streho, ki sta jo na račun soseke naredili zelo povoljno tesarski mojster Gosandič in kleparski mojster Koščič. Cerkvenik Lukšič Jože ni dočakal izvršitve tega dela. V nogo se je zbudel ne sarjaveli žebelj in se zastropil ter v bolnišnici umrl. Bil je eden izmed najuglednejših fantov v župniji. Kot član igralske družine društva je vedno imel najtežje vloge in jih mojstrsko izpeljal. Kot pevec je sodeloval pri druženem in cerkvenem petju. Bil je tudi pri gasilnem društvu. Zelo rad je prihrkoval na zvonove. Cerkveniško službo je izvrševal zelo v redu. Komaj 25 let star je šel po plačilo k svojem Stavrniku. Njegov pogreb je bil tako lep, kot da bi umrl največji veljak v župniji. Pri pogrebu sta se počivila od njega g. župnik in gasilec Crvan. Jože, veseli se v nebesih! — V Kapševi družini v Prečni je smrt pograbila očeta in gospodarja kar nenadoma ponoči. Bil je uslužben pri elektrarni. Priden je bil in skrben ter vesten v službi. »Domoljub« je bil njegov stalen prijatelj. — Pri opekarju »Dolop« v Prečni so izkopali neke starine; pravijo, da je tu grobišče iz zelo starih časov. — Toča, dež in povodenj, ki je bila petkrat že letos, so nam letino skoraj uničili.

Javne podpore nismo dobili do sedaj nobena; le dr. Korošičevega daru in od nekaj dobrih ljudi smo bili nekaj malega deležni. Stiska za živež pa je zelo velika.

Leskovec pri Krškem. Letošnje poletje so bili nekateri mnenja, da je bila smrt nekam zelo daleč, tako nam je prizanašala. Bil smo zdravi! Tudi stari ljudje so se dobro držali. Nekaj tednov sem pa poslušamo mrtvaški zvon kar naprej. — V soboto, dne 30. oktobra, je umrl Zorič France iz Drnovca, večletni ključar na podružnici. Zgodilo se je to nepričakovano, dasi je nekaj tednov bolehal. — Na praznik Kristusa Kralja pa smo izgubili vzornega moža in družinskega očeta, ki je umrl v Ljubljani radi operacije. Bil je to Zupančič Albin iz Venič, eden naših najboljših mož, katoličan v pomenu besede. Ni se potelevalo za vidna mesta v javnosti, ker je bil preskromen, pač pa je tih delal in bil zgled vsem iz Apostolstva mož in fantov. Težka nam je ta izguba, ker z njim smo izgubili navdušenega podpornika vsega dobrega. Kristus Kralj, ki mu je rajni tako zvesto služil, ga je ravno za svoj praznik poklical po plačilo. — V nedeljo smo imeli v dvorani »Pod lipco« lepo uspešo akademijo v čast Kristusu Kralju. Udeleženci so bili a pridedljivo zelo zadovoljni. Priznati moramo, da so bili člani fantovskega oddelka požrtvovalni ves čas priprave, zato so pa tudi uspešni. Ta prideditev pa je bila le uvod k letoš. L. sledila ji bo še kaka druga.

Zagradec. Na Malem Globokem je zapustil ta svet v 77 letu starosti Iznaelj Zupančič, »Jerasov oče«. Pokojni je bil akoro eno leto privezan na bolniško posteljo. Njegovu edino razvedrilo v težkih dneh mu je bil »Domoljub«, na katerega je bil naročen, dokler je zmogel naračeno zanj. V zadnjih časih si ga je izposojal. Bil je zvest katoliškimi načelom. Nikdar se ni strahil postaviti se proti krivici. Bil je več let običajni odbornik in vaški starešina. Pokoj njegov duši! Preostalom iskreno sožalje! — Letina je bila zelo slaba, tako da prebivalstvo e strahom gleda v bodočnost. Pšenica je zelo slabo obrodila. Koruzo in krompir je toča tako poškodovala, da smo več kot polovico manj pridelali kakor navadno. Krompir pa hoče po kletih gniti. Zelje in

repa so gosenecke tako ogledale, da sama reberan stojijo pokoncu. Ubogi kmet, kako boš preživel svojo družino?

Travnj vrh. V sredo 20. oktobra so zapeli zvonovi žalostno posem. Zvedeli smo, da so umrli Turkova mati in teta Marije Pivk. Pokojnica je bila 2 leti v postelji, bila pa je res dobra in blaga duša. Turkova teta je bila šestkratkrat krsna in birmanska boira, kumica ob blagoslovitvi zvonov. Mnogo je darovala za cerkvene in misijonske namene. »Domoljub« je prihajal redno skozi 50 let v Turkovo hišo. Blagi materi bodi Bog dober plačnik!

Zaplana pri Vrhniki. V petek, 22. oktobra, smo pokopali Turkovo mater. Leta 1882 je prišla kot gospodinja na veliko a težavno Turkovo kmetijo. Vzgojila je lepo krščansko 6 otrok, ki so razen enega vsi oženjeni ozir. omožene. Koliko revežev je obdarovala, ve samo ljubi Bog. Že 14 let je bila vdova in užitarica. Zadnje dve leti je postala popolnoma hroma in ni mogla zapustiti postelje. Tako je dozorevala za prehod v boljše življenje. Obilna udeležba pri pogrebu je pričala, kako priljubljena je bila pokojnica. Bog daj pokoj njenim dušam!

Kozljek. Pot me je peljala v praznikih skozi vas. Krenil sem na pokopališče, da pomolim na prijateljevem grobu. Našel sem sveži grob, v katerem počiva pokojni posestnik Janez Krauc. Tudi on zasluži, da se ga spomnimo v »Domoljubu«. V njegovo hišo je prihajal »Domoljub« najbrž vseh 50 let; in še drugi krščanski listi. Bil je vzoren gospodar in skrben oče svojih številnih družin. Ostal je vdovec z malimi 9 otroci že pred 20 leti.

St. Jurij pri Grosupljem. V ponedeljek, dne 25. oktobra, smo pokopali gosp. župnika Antona Medveda. Sodeloval je pri Prosveti, Krajevnem šolskem odboru, Zivnonorejski zadrugi in mnogih drugi organizacijah. Vztrajno je deloval za razvoj

RAZNO

L. Ganghofer:

Martinj klošter

Roman iz začetka 12. stoletja
Poslovenil Blaž Poznič

Tilotapska iznajdljivost. Znano je, kako neizprosne so nemške oblasti proti vsakomur, ki bi hotel spraviti nemški denar v inozemstvo. Toda človek ni, žalibog, nikjer tako iznajdljiv, kakor tam, kjer je njegov denar v nevarnosti, oziroma, kjer upa, da bo čim več zaslužil. Tako se je raznim denarnim močojnikom kljub ostrim prepovedim posrečilo, da so spravili težke vsote čez mejo. Neki tak močojnež, ki je imel za 800.000 mark vrednostnih papirjev neke francoske družbe, je družbi sporočil, da je pri neki eslitvi papirje izgubil, povedal je številke tistih papirjev in prosil, da jih razveljavijo. Nato pa je papirje sežgal, se odpeljal v Pariz in tam dobil in naložil v banki nove delnice, ki mu jih je družba izdala mesto prvih. — Nekdo drug je spravil svoje premoženje iz Nemčije v podobni platinških vijakov in drugih sestavnih delov svojega starega avtomobila, katere je vse sam izdelal. Platina pa je že dražja ko zlato, tako da je lahko v majhni popolnoma neopazni obliki

Radostno se je smehljaj Ebervajm, ko je gledal za starčkom in dvignil oči proti nebu: »Da, Gospod, tu prebivaš Ti!« Počasi je krenil h kamniti klopi pod lipo. »Kako srečnega se žutim!« Tedaj je porožljalo nekaj za njim, in ko se je ozrl, je zapazil majhno kolibo, prislonejo na steno cerkvice — kostnico. Pod nizko strešico so bile skoro za moža visoko skrbno zložene mrtvaške lobanje in bele človeške kosti kakor drva na klafre. Velika, dolgorepa podgana je vohajoč plezala po tej skladanici kosti navzgor. Groza in stud sta spreletela Ebervajna, da je plašče mahnil z roko; v skoku je izgnila podgana za škrobotajočimi kostmi, neka lobanja se je strkljala na tla, se potočila izpod strehe in obležala v usihajoči travi, režoč se Ebervajnu z napol razpadlim zobovjem in črnimi očesnimi votlinami.

Mraz je spreletel Ebervajnove ude. Strahu pred smrtjo ni poznal — toda sredi čiste božje radosti, ki ga je bila prevzela na tem kraju, je ob pogledu na zoprno žival in ob škrobotu lobanje zavzenelo v njegovo dušo nekaj kakor zla preoška beseda, ki ga je pretresla do slehernega vlakna njegovega telesa. Privid mu je vzniknil pred očmi; žmom doline so zljali grobovi, čakajoč mrlčev, da jih sprejmejo vase; v globini zemlje je bobnelo, kakor bi zamolklo rjula lačna pošast; gore so se majale in rušile, in nad zmedo upuščenja je plavala v sivem zraku ogromna prikazen, s črno razprostrtimi krili, z režočim se zobovjem in praznimi votlinami namesto oči.

Ebervajm si je z dlanmi zakril obraz. »Bog ljubezni, kje si?«

»Tu sem, tako, moj ljubi brat v Jezusu Kristusu,« je zavzelen Hiltišalkov glas, »tu sem zopet!«

Izgubljeno se je ozrl Ebervajm kvišku, videl je svetli jesenski dan, videl sinje nebo brez oblakov, videl od sreče sijaje gube v obrazu pobožnega starčka — in globoko je dihnil in se nasmehnil.

Odšla sta h kamniti klopi pod lipo. Tu sta obsedela in kramljala pač celo uro.

Majaje z glavo je poslušal Hiltišalk, kar mu je pripovedoval Ebervajm o svojih doživljajih.

»Gadenci so trdi ljudje,« je dejal starec, »in nevera straši v njihovih srcih kakor miši v prazni izbi. Ko sem bil še mlad, je bilo še za betvo boljše, hodil sem k njim vsak teden po parkrat. Toda moje stare noge ne zmorejo več poti, in k meni ne pridejo — seveda, pot je dolga, in delo jih pesti! Da, da, moj ljubi brat v Jezusu Kristusu, življenje tare ljudi pri nas. Zima je dolga in poletje kratko, stiske se kopičijo in kruh je pičel! In kakor pregneta roka sir, tako obličji življenje ljudi. Gadenci so odljudni — ali to pa že moram reči: vrat niso nikoli zapirali pred menoj. Za tem se mora nekaj skrivati!«

»Ali ne meniš, brat, zla noč nocej bi bila utegnila ljudi tako preplašiti, da v slepem strahu zapirajo svoja hiše — pred menoj kakor pred vsakim drugim?«

Starček je odkimal. »V stiski ljudje vpijejo in vsaka roka išče opore in palice. Ako bi jim tičal strah v kosteh, bi bil našel povsod odprte hiše. Toda veruj mi: preden se zdanilo, je večina njih svoj nočni strah že davno pozabila! In vidiš, če bi bilo drugače, ako bi ne bil tako kratkega spomina — saj bi živeti ne mogli! Pogled gore: tu se v slehernem kamnu skriva smrt in poguba v vsaki vodici. Zato moraš znati hitro pozabiti, dru-

Slovenski dom

JE NAS CENENI POPOLDNEVNIK, KI GA SVOJIM CITATELJEM TOPLO PRIPOROČAMO. IZHAJA VSAK DELAVNIK OB 12 IN STANE MESEČNO SAHO 12 DINARJEV. ZA ONEGA, KI SI NE MORE NAROCITI »SLOVENCA« JE »SLOVENSKI DOM« POPOLNO NADOMESTILO. PISITE NA DOPISNICI UPRAVI »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUBLJANO, NAJ VAM POSIJE NEKAJ ŠTEVILKE LISTA NA OGLED.

študenti postali zopet uporabni. Občina je bila tudi v drugem pogledu zelo delavna. Sezidala je lepo hišo za finančno kontrolo, izgotovila je načrt za novo občinsko cesto iz Dob na Veljke Vodence, ki veže sedem vasi. Cesta se je že pričela graditi po najmodernejši tehniki. Bo tlakovana, 4 metre široka in pripravljena za občinsko cesto prvega reda. V Črneči vasi je dograjen vodovod. Sedaj se prenavlja ogromna kapnica na Ostreu, ki je bila do sedaj neuporabna. Sedaj je občina na delu, da zajame tudi studence na Vrbljah. Dalje je občina ustanovila redno gospodinjstvo šolo. Pa tudi skrb za prehrano občanov dela občini hitro priznanje. Od podeljene podpore se je dalo deloma prizadeti strankam, ki so imele škodo na stavbah po neurju, deloma se bo dalo za aprovizacijo, da se ustavi grozeča lakota. Občina je posvečala skrb tudi drugim panogam gospodarstva, zdravstvu in prosveti: elektrifikaciji, prekrbi semena, plemenski živini, pogozdovanju gozdov, usanačiji vasi — sedaj se zdravstveno ureja vas Orehovec. Pa tudi v upravnem pogledu vrši občina svoje posle brezhibno. Le tako naprejt — škoda po elementarni nevarnosti. Po uradni cenitvi je bilo letos v občini oškodovanih 360 občanov v skupni vrednosti 1.599.049 din. Val cenitvi zapisniki in prošnje za podporo se nahajajo na merodajnem mestu. Do danes občina — razen 30.000 din od g. bana — ni prejela prav nobenega zneska.

Moč pri Litiji. Letošnje nimo nameravamo v naši župniji otvoriti kmetako nadaljevalno šolo, za katero je med mladino veliko zanimanja. Priglasilo se je že 30 kandidatov. Ni treba poudarjati, kako zaželjena je taka šola za izobrazbo naših bodočih gospodarjev v današnjem času, ko se zahteva od nas veliko znanja za povzdo in napredek kmetijstva. Pošiljati sinovi v višje šole je pa nemogoče vsem, ker ne zmoremo plačati bremen, ki nastanejo za tako šolanje. Zolimo, da bi merodajni krogi in po možnosti tudi občina podprla to potrebno ustanovo.

Prežganje pri Litiji. Naše pokopališče je bilo za praznik Vseh svetnikov zelo lepo urejeno. Vei grobovi so imeli na ruši jesensko cvetje. — Z veseljen in zanimanjem smo prejeli jubilejno številko »Domoljuba«. Vse ostale številke smo razdelili v propagandne svrhe lista samega. »Domoljuba« nam je dobrodošel gost v naši hiši in je le malo hiš v katere ne bi prihajal. Naš trdni sklep pa je: Z novim letom v vsako hišo »Domoljuba«. — Nasprotnih časopisov pri nas ni — Prošli mesec smo se spominjali desletnice prihoda našega pastirja č. g. župnika Jos. Stupica. Njegovih ogromnih zaslug ne bomo naštevali, kajti vemo, da skromnemu g. župniku to ne bi ugajalo. Bog nam ga ohrani še pri nas. Bog ga živi! — Vec lante vabimo, da se udeležujejo predavanj v »Ljudskem domu« ob priliki fest. sestankov. Tudi na kmetih smo danes potrebni znanja, zato smo lahko hvaležni g. župniku in g. Cialetu, ki nam tako lepo govorita pri predavanjih.

Grosuplje. V »Slov. narodne« z dne 28. okt. se je oglašal neki gasilec, ki nas hoče ubiti raznih kršanskih čednosti. V nas se zaletuje glede dopisa zaradi nakupa motorke. Pa naj se sliši lista resnica. Pri naši gasilski četki je bil imenovan članski odbor v edino nalogo, da kupi motorke pri »Strojnih tovarnah«. Pri tej tovarni pa do kupčije ni prišlo. Ta odbor bi tedaj moral vrtni svoj mandat, ali pa dobiti pristaneč, da kupi motorke drugod. Toda, na svojo pest so 3 člani že sklenili nekako pogodbo za nabavo motorke brez odobritve odbora in nadrejenih oblasti. Ene 24. oktobra so preizkušali kar tri motorke. Strokovnjaka pri tem ni bilo! Preizkušnjo so potem tudi zalili. Saj kupujemo motorke! Trije člani nakupnega odbora so sklenili še nekako pogodbo, ki pa pravno ne drži, za 25.000 din. Ta cena je odločno previsoka. Na licu mesta so že šle tvrdke v

vse, Vel. Lipovec št. 16, katere člani so štirje duhovniki: dr. Janez Guidovec, škof v Prizrenu; Karel Guidovec, dekan v Zuzemberku; pokojni Anter Guidovec, vojni kurat, in Albin Guidovec, župnik v Ameriki, družina Jarc, Vel. Lipovec št. 5, v kateri je rojen g. prelat dr. Franc Grivec, vsuot profesor v Ljubljani, družina Lavrič, Vel. Lipovec št. 13. — Nad 35 let ima »Domoljuba« družina Vidmar, Podlipa št. 3, kjer je doma g. Franc Vidmar, župnik v Višnji gori. Nad 30 let pa so naročene na »Domoljuba« družine: Zupančič, Sred. Lipovec št. 2, Legan-Stravs, Sred. Lipovec št. 5, Vidmar, Sred. Lipovec št. 7, Lavrič, Podlipa št. 2, Lavrič, Podlipa št. 11. — Vse te družine so dobre in verne. — Vsi naročniki »Domoljuba« želimo za njegovo petdesetletnico, da bi še dolgo prihajal med nas in nam varoval tri zaklade: vero, narod in materino besedo.

Trebnje. Letina je bila pri nas bolj srednja, zaradi dežja bo tudi cviček kisel, vendar ga bomo večeno popili. Toče nismo imeli, zato smo Bogu hvaležni. Vendar je iz »hvaležnosti« nekta vas neko nedeljo žela ajdo in pobirala na njivi krompir. Ljudje, bodite pametni, da ne bo drugo leto javkanja. Bog se ne da zasmehovati! — V vinskih gorcih je g. dekan dal postaviti cerkveno sv. Jožeta. Cerkevica je zelo lepa, okolica pa nadvse prijazna, ker ima lep razgled.

Kostanjevica na Krki. Vredno je, da omenimo zadnja občinska seja, na kateri so se obravnavale zelo važne zadeve. Naj navedemo samo poročilo predsedstva, iz katerega posnemamo: Občina je bila po zadnjih vremenskih nesrečah silno prizadeta. Celotno gorsko cestno omrežje je bilo razdrto in porušeno, da mu ne najdeš podobne primere in je morda v tem pogledu Kostanjevica na prvem mestu. Vse te proge v dolžini okrog 47 km so bile v teku dveh mesecev popravljene. Na nekaterih mestih je bilo po vsi plazov. Popravili smo sledeče proge: Črneča vas—Vrblje; Pruhna vas—Grudnje—Zavode; Zavode—Madje; Črneča vas—Pruhna vas; Spodnji Orehovec; Kočarija—Vodence—Riške; Kostanjevica—Slonovec do cerkve. Cesta Globočice—Jerovec se bo popravila drugo leto. To deio se je opravilo s prostovoljnimi ljudskimi delom in s podporo kraljevske banske uprave. Plazovi so uničili tudi vse vodne naprave po gorskih vaseh. Tudi to je nslagalo občini težko breme, da so vodnjaki in

W. Houff — I. O.:

Pravljice

»Nemogoče mi je,« nadaljuje poglavar, »da bi pustil v taki nevarnosti damo, ki jo tako visoko cenim. Zato vam hočem predlagati, kako bi se rešili; je to edini izhod, ki vam preostaja: jaz pobegnem z vami.«

Presenečeni ga pogledajo vsi; on pa govori dalje: »Večina mojih pajdašev se je odločila, da odidejo v Italijo in se pridružijo zelo razširjeni roparski družbi. Meni, pa ne ugaja, da bi drugemu služil, zato ne pojdem z njimi. Če bi mi torej obljubili, gospa grofica, da zastavite zame dobro besedo in porabite svoje mogočne zveze v mojo zaščito, Vas še lahko osvobodim, preden ne bo prepozno.«

Feliks je molčal v zadregi; v svoji poštenosti ni maral vedé spravljati v nevarnost moža, ki mu je hotel življenje rešiti, če bi ga pozneje ne mogel štittiti. Ko je še vedno molčal, nadaljuje poglavar: »V današnjih časih povsod iščejo vojakov; zadovoljiti se hočem z najnižjo službo. Vem, da mnogo premorete, vendar ne zahtevam drugega, kakor da mi obljubite, da posredujete zame v tej zadevi.«

»Naj bo,« odgovori Feliks s pobešenimi očmi, »obljubim Vam, da storim vse, kar je v mojih močeh, da Vam pomagam. Naj se Vam godi kakorkoli, v tolažbo mi bo, da ste se prostovoljno odpovedali roparskemu življenju.«

Ganjen poljubí poglavar tej dobrotni dami roko, ji še pošepeta, naj bo dve uri, ko nastopi noč, pripravljena, in zapusti potem kočo prav tako previdno, kakor je prišel. Ujotniki so dihali svobodneje, ko je odšel. »Resničnost« pravi lovec, »tega je Bog razsvetlil! Kaka čudovita rešitev! Nikdar si ne bi bil niti v sanjah

misli, da bi bilo na svetu še kaj takega mogoče in da bom doživel tak čuden dogodek!«

»Le kako morete biti tako teukovestni, ljubi moj!« spregovori študent, »potem ko ste svoje vlogo tako mojstrsko igrali! Ne, zaradi tega si Vam ni treba delati težke vesti, to ni nič drugega kot dovoljen silobran. Saj je vendar zagrešil zločin, da je hotel odlično damo s ceste ugrabiti; in če bi Vas ne bilo, kdo ve, kako bi bilo z grofičnim življenjem? Ne, Vi niste naredili nobene krivice; sicer pa mislim, da mu bo sodišče štel v dobro, če se mu on, poglavar te sodrge, izroči sam.«

Ta misel je potolažila mladega zlatarja. Naslednje ure so preživeli v mešanici veselih čustev in tesnobne bojazni, ali se načrt posreči. Bilo je že temno, ko je stopil poglavar za trenutek v kočo, odločil zveženj obleke in dejal: »Gospa grofica, da si beg olajšamo, se morate preobleči v to moško obleko. Stbrite to takoj! Čez eno uro nastopimo pot.« S temi besedami je ostavil ujetnike in lovec se je komaj kroti, da se ni glasno zasmejal. »Zdaj se morate drugič preobleči,« je vzkliknil, »in stavim, da Vam bo to bolj všeč kakor prvikrat!«

Razvezali so zveženj in našli lepo lovsko obleko z vsem, kar spada zraven; Feliksu se je izvrstno prilegala. Ko se je opravi, je hotel lovec grofičino obleko zagnati v kot, Feliks pa tega ni dovolil; zložil jo je v majhen zvitek in dejal, da bo prosil grofico, naj mu jo podari, da jo bo imel potem vse življenje za spomin na te čudne dneve.

Slednjé je poglavar prišel. Bil je popolnoma oborožen in je prinesel lovcu puško, ki so mu jo bili odvzeli, in rog s smodnikom. Tudi študentu je dal puško, Feliksu pa je podal lovski nož s prošnjo, naj si ga opaše za slučaj potrebe. Sreča je bila za naše znanec, da je bilo že zelo temno, sicer bi bile iskrece se oči Feliksove, ko je prejel to orožje, roparju razodelo njegovo pravo naravo. Ko so oprezno stopili iz koč, je

RAZNO

35.000 kg kakava na dan popijejo Londončani. Saj pa imajo Angleži tudi največje kakavove nasade, iz katerih pridobivajo skoro polovico svetovne proizvodnje kakava. Prideluje ga sicer tudi Brazilija, Venezuela, Ekvador, Ceylon in drugod, pa vse skupaj samo malo presega množino angleških nasadov na afriški Zlati obali. Zato so se pa Angleži s tako vsemo vrgli na uživanje kakava in izdelovanje čokolade. »Pa naj mače potem Brazilija svoje kavo v morje, če je noče prodajati ceneje«, si mislijo Angleži, »mi lahko pijemo svoje mnogo cenejši kakav!« Vsako leto pojedo poleg ogromne količine kakava, ki ga popijejo, tudi 500 milijonov kosov čokolad.

Prebrisaní škoti in pa vstopnica za tekme. Po zgladu Amerike, kjer dame ne plačujejo vstopnico za nogometna tekme, so začele tudi v Evropi nekatera države uvajati brezplačno vstopnico za športne prireditve. Tako je Italija uv-dla za novoročeno uvodno vstopnico za vse prireditve, in sicer stane za vsa novoročeno družino vstopnina eno liro. Pravi-

IZ ŽIVLJENJA KMEČKIH ZVEZ

Iz pisarne Kmečke zveze

Stanovsko-strokovni tečaji po okrajih

Glavni odbor Kmečke zveze je pred časom opozoril v »Domoljubcu«, da bodo v letošnji zimski dobi stanovsko-strokovni tečajji po okrajih. Vse edince se nikakor ne bodo mogle udeležiti teh tečajev, ker so preveč oddaljene, vendar je kraj, kjer bo tečaj izbran tako, da bo moglo sodelovati čim več edinic in članov. Za one krajevne kmečke zveze, ki letos tega tečaja ne bodo mogle posejati, bo skrbel glavni odbor, da se bo vršil kratek tečaj pri edinici sami, vendar samo v nujnih primerih.

Ti tečajji bodo trajali 4 tedne, in sicer bodo predavanja dvakrat tedensko po štiri ure. Snov in čas sta izbrana tako, da bo vse zadovoljili, za nekatere edince je sestavljen po njihovih predlogih. Kraj, kjer se bo tečaj vršil za posamezne okraje, so določeni takole: Videm ob Savi, Sv. Peter v Sav. dolini, Crnomelj, Crensovec, Mozirje, Kamnik, Velike Lašče, Kozjace, Kranj, Kostanjevica, Del pri Hrastniku, Ponoviče, Križevci, Dev. Mar. v Polju in Dobrovi, Dolenji Logatec, Sv. Lenart, Slovenska Bistrica, Rakitani, Grm pri Novem mestu, Ormož, Radovljica, Velenje, Škofja Loka, Kozje, Prevalje.

Glede organizacije teh tečajev je bila prejšnji teden razposiljena okrožnica s točnimi navodili, vsem onim edincem, ki pridejo za letošnji tečaj v poštev, so se priložili tudi programi. Prvi tečaj se prične 22. novembra. Z ozirom na ta termin, imajo vse edince dovolj časa, da temeljito pripravijo vse potrebno in da obvladajo vse člane za udeležbo. Tega tečaja se morejo udeleževati tudi nečlani, če imajo namen resno sodelovati.

Ona edinica, ki ni dobila programa, pa bi tudi želela vsaj pri nekaterih predavanjih sodelovati, naj se obrne do edince, ki je določena za prireditelja, in prosí za njega. Opozorjamo še na to, da se bo vodil za vsako predavanje seznam navzočih članov in posebej nečlanov, kar se bo upoštevalo pri prihodnjih tečajih.

Koledarček Kmečke zveze

Glavni odbor sporoča, da je izšel koledarček Kmečke zveze za leto 1938. Naroča se pri tajništvu Kmečke zveze v Ljubljani, Miklošičeva 17-III, dobi se pa tudi v knjigarnah in pri Cirilovi tiskarni v Mariboru. Za člane Kmečke zveze ga naročite skupno. Tem je dal glavni odbor v okrožnici vsa navodila in pogoje. Koledar stane 10 din in je prikrojen povsem za kmečkega človeka, ker vsebuje poleg koledarja, stanovskih članov, tudi tabele, katere so potrebne kmetu v njegovem gospodarstvu. Zelo hvaležno bo pa služil tudi drugim. Izdela je v močni platni

vezavi zelene in modre barve z znakom Kmečke zveze. Dolžnost vsakega člana je, da si koledar svoje članovske organizacije nabavi. Pregled do sedaj ustanovljenih krajevnih in okrajnih odborov vam bo služil za informacijo, kako močna je že Kmečka zveza. Prav tako pa se boste po njem seznanili z njenim dosedanjim delom. Segajte pridno po njem. Odbori naj skrbijo, da ne ostane nobena kmečka hiša brez njega.

Voditeljski tečaj Mladiške kmečke zveze

Kot smo že objavili v »Domoljubcu« v eni zadnjih števil, se bo vršil letošnji zimo tudi voditeljski tečaj Mladiške kmečke zveze v Ljubljani, in sicer se bo začel za fante 17. novembra, za dekleta pa 8. decembra. Vse okrajne odbore, katerim smo poslali okrožnico in navodila za prijavo tečajnikov, prosimo, da nam te javijo do 5. novembra. Prijav, ki bodo poslane po tem datumu, ne bomo mogli upoštevati. Program in predavatelji so že določeni in to najboljši. Vsak kmečki fant si bo mogel na njih pridobiti mnogo praktičnega znanja o važnih vprašanjih, da bo potem sposoben voditi doma odseke. Poudarjamo pa še enkrat, da se naj pri izbiri tečajnikov strogo gleda na to, da bodo predlagali res najboljši in najresnejši, ki bodo prišli na tečaj zaradi izpopolnitve znanja in ne zaradi zabave. Fantom in dekletom, katere bo izbral glavni odbor, bodo poslana pravočasno navodila in poziv, zato posameznikom ni treba povpraševati ali so sprejeti ali ne.

Predavatelji

Ker je že sedaj najavljenih mnogo ustanovnih občinskih zborov in drugih zborov, za katere so zaprošeni kot predavatelji zastopniki glavnega odbora, prosimo vse edince, da nam javijo svoje želje vsaj 14 dni prej. Na kasnejše želje se glavni odbor ne bo mogel obvezno ozirati, ampak bo ustregel samo, če bo to mogoče. V tej zvezi pa opominjamo vse one, ki imajo pravila že potrjena, da takoj skličejo ustanovni občini zbor, da so bo čelo moglo uspešno vršiti. Preko letošnje zime se morajo ustanoviti krajevne edince po vseh občinah, zlasti tudi pri tistih, ki so zakasnilo zaradi pričakovanja prekomasacii. Te so sedaj dokončno izvršene.

Stari koledarčki Kmečke zveze

Ker manjkajo glavnemu odboru nekateri koledarji prejšnje Kmečke zveze, prosimo vse one, ki jih še imajo shranjene, da javijo to na tajništvo z navedbo letnice. Glavni odbor bo te koledarje odkupil ali pa poslal v zameno letošnji koledar. Preglejte po svojih omarah, gotovo se bo sem in tja še kakšen našel. Za vas je le malega pomena, glavni odbor jih pa nujno potrebuje.

Glavni odbor Kmečke zveze v Ljubljani

PLANINKA
KRAJEVNI
ČAJ

Pijte samo
zdravilni

PLANINKA

čaj

v plombriranih paketi po Din 20 - in Din 12 -

Apoteka Mr. Bahovčec, Ljubljana

Redni občni zbor okrajnega odbora Kmečke zveze za Maribor levi breg

Prejano nedeljo je bil na Sadjarški in vinarški holi v Mariboru redni občni zbor okr. odbora za Maribor levi breg. Udeležba je bila velika, saj se je udeležilo občnega zbora po več delegatorov posameznih krajevnih edinic. Ob tej priliki se je osnoval tudi pripravljani odbor za Maribor desni breg, ki bo poskrbel, da bo Kmečke zveze tudi v tem okraju kmalu izpopolnjene. Opozorjamo pa s tem vse okrajne odbore, ki še niso imeli rednega občnega zbora, da to čim prej izvrše. Mišljene so one, ki niso bile ustanovljene v zadnjem času.

Sejmi

Od 5. do 11. novembra.

6. novembra: živ. in kram. št. Vid pri Stični, Jezovica, Mongot, Velike Lašče ter živ. Vrhnika. — 7. novembra: kram. Kropa. — 8. novembra: živ. in kram. št. Jernej, Višnje gorc in Novo mesto. — 9. novembra: živ. Kamnik. — 11. novembra: živ. in kram. Studence pri Krikem, Moravče, Poljane in št. Gothard, živ. Spod. Gorje in kram. Srednja vas v Bohinju.

DOBRO ČTIVO

»Uman reja domačih zajcev«

je naslov knjižici, ki sta jo spisala dr. Jenko in A. Inkret, ima 89 strani in stane 16 din. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1931. — Zajčereja je postala ravno v teh težkih časih jako važna panoga našega gospodarstva, oziroma vsaj postala bi lahko, ko bi se ji posvečalo malo več pažnje. Z rejo domačih zajcev si zlasti revnejši sloji lahko veliko pomagajo. Od zajca imaš okusno meso, ki ga moraš drugače drago plačevati, in kožuvinno. Zajec so s hrano kmalu zadovoljni, hlevček pa si postaviš kjerkoli pri hiši z majhnimi stroški. Ker se zajec hitro plodi, imaš v teku enega leta že celo čredo teh koristnih živalic. Knjižica obsega najprvo opis divjega zajca, potem domačega; razne pasme, katere gojimo pri nas; zreja domačega zajca; hlevček, nega, skopljenje, koristi, sredstva za pospeševanje reje kuncev, anatomija kunca, križanje, bolezni. Knjižica je praktično spisana in jo najtopleje priporočamo.

A. Sulgaj: Naš potočni rak. Izšla je lepa knjiga, ki obsirno popisuje raka, tega plemenitega prebivalca naših slovenskih voda, ki ga je pred desetletji kuga skoro popolnoma iztrebila, pa se sedaj zopet pojavlja po nekaterih naših rekah, kjer ga skrbno goje in kjer obeta biti zopet lep vir naših narodnih dohodkov. Knjigo toplo priporočamo. Naročila sprejema Zveza ribarskih društev v Ljubljani, Hotel Metropol. Cena knjigi je 20 dinarjev, po pošti 3 dinarje več.

Predavatelj: »Dostikrat so majhne stvari, ki nas bolj razburjajo kot velike.«
Kocjan (iz ozadja): »To bo pa res, gospod, mene na primor že zelo razburi, če mi natakarcia prinese prav majhno klobaso.«

DROBTINE

Pisem naših pradedov. Nekdo je pogledoval knjigo za sestavljanje pisem iz leta 1822. Knjiga ima 600 strani slovnice, nauka o slogu, slovar tujk in nekakšno navodilo, kako je treba pisati pisma z največjo spoštljivostjo. Notri je vzorec za »pročajo na cesarja« in vzorec za »pohvalna in ljubezenska pisma ženokam«. Že tedaj so se borili zoper stariške izraze in starinski način pisanja. Knjiga za sestavljanje pisem ima posebne točke, ki poučujejo ljudi, in tam so nauki: 1. Nihče ni neodgovoren za čast. Vaak ima rad, če mu praviš, da je pameten. Nikar ne budi vsiljiv z nasveti in grajo. Tako piši, da je videti, ko da je dotični, ki pismo dobi, že vse to sam vedel in se samo domislil. 2. Skopuha gane dobiček, častihlepneža slava, mehkega človeka solze. Pokaži mu, kar ima rad, pa boš gospodar nad njim. In tako dalje —, zaeno pa daje knjiga tudi navodila za papir. Tedanje poštarne razmere so morale biti kaj preproste, ko knjiga svetuje, naj vsak odda pismo tik pred odhodom pošte in gre ponje takoj po prihodu pošte, da ne bo nihče odpiral pisem in raznašal vsebine. Ali se še kdo spominja, kako je treba pisati viadardem? Pradedova knjiga za pisanje pisem ima tudi tak vzorec: »Prešvedi, Najmočnejši, Nепremagljivi cesar, najmlajši gospod.« In na koncu: Najpomnejši služabnik. Na vse načine je bilo v starih pismih povod vse polno poklonov in ponižnega zatrevanja in čebčenja. Vse 'e bilo povedano »kozi ročice«, vse je bilo »reba brati« kozi vrstice, kakor da bi bil povod en sam cenzor. Videti je, da so imeli tedaj ljudje več časa, več zbranege duha in morda tudi več sočutja s svojim bližnjim. Kakor je bila obleka polna ukrakov in so bili pokloni povod pri rokah, takšno je bilo tudi pisanje pisem. Ljudje so si vzeli čas, da so kaj povedali. Važno so preletali vsako besedico. Zdaj se nam muči, muči za besede in pisma. Nemara niso ljudje še nikoli toliko zapirali ko zdaj, a nemara tudi niso še nikoli tako malo napisali. Pisem se skoraj ne ljubi nikomur več pisati, razen, če gre za denar.

Turista je v gorah zalotila nevihta. Do kožo premočen je po dolgi blodnji prišel do kmečke koč. Gospodar mu je z vsem mogočim postrgel ter mu ponudil, da lahko prenoči pri njih. Med tem, ko se je turistova obleka sušila, je oblokel kajnarjeve hlače in kamžolo ter tak stopil v kamro po svojo fajfo. V veži je srečal gospodarjevo ženo, ta pa ga je v temi imela za svojega moža. Pograbila je za metlo ter ga oplazila preko ušes: »To pa imaš za to, ker si tuju fekel, naj ostane pri nas čez noč.«

Gorilni plin se je sam iznašel. V premogovnem rudniku v Whitehaven v Angliji so rudarji, ki so takrat uporabljali vse bolj preproste svetilke kakor danes, nenadoma začutili in zavohali neki dolej neznan plin, ki se je ob svetilkah vžgal in povzročil precejšnjo zmedo. Ko pa so videli, da ni nobene posebne nevarnosti, da plin čisto kratko in mirno gori samo v debelosti pol metra, so začeli gusiti. Toda plin se je vedno znova vžgal. Da bi se ga človeka znebili, so ga napeljali po posebnih ceveh iz rudnika na prosto. Komaj pa je cev s plinom nagledala bel dan, se je plin kar sam od sebe zopet vžgal in s svojim lepim plamenom privabil množico radovednežev. Zapiski, ki poročajo o tem nenavadnem dogodku, pravijo, da je ognjeni zobeli koncu cevi goril neprenehoma dve leti in devet mesecev. Tako se je plin razdelil ljudem in jim pokazal svojo pomembnost.

»Meščan je prišel na letovišče in si hotel tudi z lovom čez krajati, da si na ta šport ni dosti razumel. Ravno, ko se je hotel vrniti domov, mu je prišel nasproti fantiček, katerega je ustavil: »Povej no, fantek, ali tod okrog ni prav ničesar za ustreliti?«

»O ja, ravno zdajle bo čez onle grič prišel naš učitelj.«

DRUŽINSKA PRATIKA

za leto 1938

se že dobi v knjigarnah in trgovinah po Sloveniji. Ako je v Vašem kraju ni, naročite jo iz Jugoslovanske knjigarne ali trgovine H. Ničman v Ljubljani. — Cena s poštnino vred Din 5-50.

Mislil je, da je njegova srajca bela...

Ne trudite se pri pranju z različnimi drugimi pralnimi sredstvi, ker samo z Radionom oprano perilo postane snežnabelo. Učinek Vas bo presenetil! Dobro Schichtovo milo, prepojeno s kisikom, pronika skozi tkanino in odpravi brez vsakega mrcanja vse onesnago. Ne zadovoljite se s sredstvi za pranje, pri katerih se morate na vso moč truditi, da postane perilo belo, temveč uporabljajte Radion, pa boste imeli z lahkoto »Radion-belo« perilo. Razložek bo učitel, če primerjate perilo. Perilo oprano z Radionom bo ostalo vedno snežnabelo. Razen tega bo bolj trpežno, ker Radion varuje perilo.

Schichtov
RADION
pere sam

»Ti, Mica, danes sem se pa za življenje zavoval.«

»Vidiš, takšen si, vedno misliš samo nase.«

Tone: »Zakaj pa se ob priliki poroke strelja?«
Tine: »I, kaj ne veš? Takrat so pričunajo sovražnosti.«

In ljubozni do mačk hodi vaako noč po ulicah premožnega dela Londona 70 let stara hči nekega barona in nosi s seboj kotarico s senčljivim ribjim in govejim mesom, jetrnimi paštetami in mlakom ter išče »uboge, zapuščene« mačke, da jih nakrmi. Da ne bi ubožice brez nje trpele lakoto, se je čustljiva gospa odrekla svojim političnim

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor voja za enkrat Din 5.—. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridejke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Brnilne puse

kupi Černe, Kolodvorska 17. Istotam prodam Alfa Separator 5 l.

Montanjev les in drva za kurjavo kupujem skozi vse leto. Drago Hadl, Novo mesto.

Sveta hips vseh volikosti po najnižjih cenah. Jaslice že od Din 2.— naprej. Trgovci znaten popust. Franc Konjedič, kermik, pošta Stražišče pri Kranju.

18 šivalnik strojev

skoraj popolnoma novih. »Singer«, »Pflaff« in drugih, ki stikajo in mašijo ter kolega po neverjetno nizkih cenah na prodaj edino pri »Promet« (nasproti Križanske cerkve) v Ljubljani. — Tudi ob nedeljah dopoldan na ogled.

Priliko ugodnega nakupa, da se oblečete dobro in poceni, nudi staroznana trvdka Presker, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14.

Male počestvo

Tržišče, Dolenjsko, prodam. 15 minut od nove postaje Jelovec. Naslov v upravi »Domoljuba« pod št. 17575.

Prodam takoj novo hišo v surovem stanju s parcelo 8000 m² na Ljanski cesti pri iškem mostu. Meze, Crna vas 155, Ljubljana.

Službinje za domača in poljska dela sprejemam takoj. M. Maru, Tomačevo 15.

Hišica z vrtom

naprodaj, pol v gotovini, pol na knjižico. Naslov v upravi Domoljuba pod št. 17498.

Sarbi za čerije

se iznebite, če jih pri meni naročite. Jernej Jeraj, Zapogje št. 10, Smednik.

Pletilni stroji, zelo poceni se oddajo tudi v protiračunu za pletilne izdelke. Dopisi na upravo lista pod »Pletilni« št. 17.601.

ZA DOBRO VOLJO

Miha je šel v Dalmacijo na oddih ter se med drugim dal tudi fotografirati, ko je jezdit na oslu. Ko se je vrnil domov, je sliko s ponosom pokazal svojemu znancu. Ta pa je sliko dolgo ogledoval ter zmajeval z glavo.

»Kaj pa je, da zmajuješ? Mar me ne poznaš?« je vprašal Miha.

»O, pač, tebe poznam, ne vem pa, kdo je ta, na tvojem hrbitu.«

Fridolin je imel osla, ki pa se je po etari oslovski navadi večkrat upri in si maral voziti. Ob neki taki priliki je ravno prišel mimo hiše, pred katero je stal zdravnik, in prizor opazoval. Pa pristopi Fridolin: »Gospod doktor, rad vam nekaj plačam, če v tole beštijo opravite nekoliko več živahnosti.«

Zdravnik je stopil v hišo ter se vrnil z brizgalnico ter oslu dal močno injekcijo. Osel se je zgnil, poskočil, nato pa zdiral po ulici. Fridolin je strmel: »Gospod doktor, koliko pa stane to, kar ste dali oslu?« — »E, samo deset dinarjev.« — »Tu imate dva kovača, pa še menaj dajte takšno poročilo, da bom mogel dohiteti osla.«

Med. univ. dr. Krisper Anton

se je preselil v **Dobrovo ul. 18**, Ljubljana-Mostje
Ordinira za splošno zdravilstvo dnevas od 10—12
V nujnem slučaju ob vsakem času

»Kam pa naj vozim?« je vprašal šofer.
»Union.« je zamrmral nadelani France.
Šofer: »Saj smo pred Unionom.«
France je izstopil, dal tolerju pet kovačev in rekel: »Tako hitro se pa še nikoli nisem vozil.«

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno tepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

Gama

gnojnična črpalka, domač proizvod, najpopolnejša, lahka za pogon, nudi veliko delazmožnost, precizno izdelana, po najnižji ceni z 10 letno garancijo pri

Cirilu Podržaj

Ig 147 pri Ljubljani — Ceniki gratis!

Slibarjev France se je poslavljaj od svojih prijateljev, saj je bil zadnji večer njegovega fantovskega življenja. Bilo je precej čez polnoč, ko se je v najboljšem razpoloženju raztil. France je omahoval okoli vogala, poklical avtoikasi ter sedel vanj.

AL. PLANINŠEK — Ljubljana

Beethovnova ul. 14 - Telefon 35-10
Izposljuje vse bančne, kreditne posle, nakup in prodaja HRANILNIH VLOG najugodnejše proti takojšnjemu plačilu.

Ravnatelj (svoji ženi): »Takinega lonuba pa se nisem imel v svoji pisarni kot ja in tvoj nečak, katerega si mi priporočila. Spi in nič drugega; kot spi in lenari. Jaz ga bom odpustil.«

Žena: »Če je takšen, potem ga seveda le odpusti.«

Ravnatelj (v pisarni): »Jaz te ne morem več rabiti, v soboto lahko greš.«

Nečak: »V soboto, stric? Zakaj si me pa zbudil, saj danes je žele sredo.«

Blago na hranilne knjižice

Hanic Zadrufine zveze v Ljubljani. Dobite ga pri **Oblatišnici za Slovenije v Ljubljani** Tyrševa cesta 28 (hiša Gospodarske zveze) še v precejšnji izbiri. Tam kupite tudi za gotovino dobro in solidno blago.

Mihec: »Moja stric je pravil, da so v voemirju nabena icless, ki so tako daleč, da bi našto let in še več potreboval do tja z najhitrejšim avtomobilom.«

Jakec: »Pojdi, pojdi, kako pa tvoj stric to ve?«
Mihec: »Kaj ne bo, saj je za šoferja.«

Vrednostne papirje

Slovenska banka v Ljubljani, Krekov trg 10
Telefon 37-52

Ljubljancan: »V naši bolnišnici so oni dan nekemu Dolenjcu operirali ledvice, jih očistili ter soper djali nazaj na svoje mesto. Vse to pa samo zato, da bo mogel še nadalje pitli.«

Dolenjec: »Pri nas v Novem mestu so pa nekemu Ljubljancu ušesa za pet centimetrov bolj vzad prestavili, a to samo zato, da bo mogel svoja usta bolj na široko odpirati in z jezikom otepati.«

Za jesen in zimo

Vam nudi trgovina

Ludvik Boltin Dol. Logatec

vse potrebe jesenske in zimске blago od najcenejše sa-nelo do najboljše garnente, damsko in moško vojneno blago. — Velika izbira modnega in damskega vojnenega sukna; za povrnike, sukne, Hubertuse, damske plašče, pliš, Trikotajo, vojnene vestje, vse vrste voine in poljunosih barvan. — Vodim tudi modno klobuko, damske borote in cepice. Pridite si ogledat moje veliko sklago, prepričajte se sami o dobri kvaleteti in isredno nizki ceni. Postružba strogo solidna! Cene konkurentne!

Brinje novo oddaja po ugodni ceni
ivan Jelačin, Ljubljana, Emouska cesta 8.

V vsako hišo »Domoljuba«!

OB 117 LETNICI OBSTOJA 4. NOVEMBRA 1937.
O D P R E M O

EKSPOZITURO V KOČEVJU

Trg Kraja Aleksandra št. 84.

Vrčila bo vse **posle denarnih zavodov**. Sprejemala bo **vloge** na knjižice in v tekočem računu in jih obrestovala po 3—5%. Dajala bo **posojila in kredite** proti vknjižbi, poroštvo in zastavi vrednostnih papirjev po najugodnejših pogojih. Vloge bo izplačevala brez omejevanja. — Blagajniške ure: od 8 do pol 1 in od 3 do 4.

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE, LJUBLJANA
preje Kranjska hranilnica

»Domoljuba stane 38 Din za celo leto, za tuzozemstvo 60 Din. — Dopise in pise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnina, in-rate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunavajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 29-93, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96. — Izdajatelj: Dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Košček. — Za jugoslovansko tiskarno: Karel Čuč 1.